

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

Titulus IX. Eucharistia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

Partem Evangelij S. Marci Carolus quartus propria ejus manu Latine scriptam, Aquileia ex Italia, Pragam misit; scribens inter reliqua ad Proceres, & Clerum Pragensem: Librum - sincerè complectimur. Jam disposuimus pulchrum, & preciosum, ex auro, & margaritis, pro eodem libro confici apparatus, pretij duorum millium florenorum. Quocirca De-

votionem vestram attentè requirimus, & hortamur, volentes; quatenus cum universo Clero civitatum, & suburbiorum nostrorum Pragenfium, eidem libro obviam veniatis; & cum jucunditate spiritali, & gaudio, suscipiatis eundem. Bolland. 25. April.

TITULUS IX. EUCCHARISTIA.

§. I.

Figure, Symbola.

Ex Veteri.

Fons ascendebat à terra. Gen. 2. 6. Ex paradiso fons scaturit, à quo sensibiles fluvij emanarunt. A mensa hac prodit fons, qui fluvios spirituales diffundit. Juxta hunc fontem non steriles salices germinant, sed arbores coelum ipsum attingentes. Si quis astat, ad hunc fontem se conferat; & recreabitur. Mundat squalorem, & sordes; aestus mitigat non solares; sed quos ignita sagitta imprimunt. S. Chrysol. hom. 45. in Joan.

Respexit Dominus ad Abel. & ad munera ejus. Gen. 4. 4. Ideo placuerunt Deo munera Abel, quia ipse placuit. Rupertus l. 4. c. 4. in Gen. Sacrificium Abel ait, esse figuram Eucharistia. Cornelius hic.

Dominus precedebat eos - per diem in columna nobis. Ex. 13. 21. Quæ est nubes, quæ præcedit veros Israelitas? nisi verissimum, & sanctissimum corpus tuum, quod in altari sumimus; in quo velatur nobis altitudo dei, immanitas majestatis tuæ: cujus & calorem, & splendorem, mortalis infirmitas sustinere non posset; nisi mediatrix nubes interposita, & ardorem temperaret desuper, & tutam subtus se viam præmonstraret. Drogo. Ostiens. serm. de Sacr. Dom. Pass.

Et sanguinem vva meracissimum. Deut. 32. 14. id est, sanguinem Christi Filij Dei biberet sacrosanctum. S. Rupertus Abb. in Deuter. l. 2. c. 7.

Elegit sibi quinq; limpidissimos lapides. 1. Reg. 17. 40. David sumit lapidem limpidissimum, cui dicitur nomen Domini insculptum fuisse. Candor petrae representat candorem, & cætera accidentia, Hostia: nomen significat veram, & sacramentalem præsentiam Christi Salvatoris. Hugo Card. hic.

Et levavit pallium Elia. 4. Reg. 2. 13. Elias melotem Discipulo reliquit. Filius autem Dei ascendens suam nobis Carnem dimisit. S. Chrysolomus hom. 2. ad pop. Antioch. Ecce sublati es: amplius te tuus non videbit Elizaus. Remansit tamen ei pallium tuum in memoriam tui; ut præsentia tuæ dolorem ejus semper & augendo leniat, & leniendo augeat. Hoc sumite, ait, in mei commemorationem. Hoc est Sa-

cramentum Corporis tui; quod sumimus in commemorationem tui, donec venias. Pallium tuum, est Caro tua; quæ vestitus ad nos processisti. Drogo Ostiensis antè citatus.

A fructu frumenti, vini, & olei sui multiplicati sunt. Psalm. 4. 8. Fructum frumenti ad Sacramentum Corporis Christi; fructum autem vini ad Sacramentum Sanguinis Christi; fructum verò olei ad unguentum Spiritus Sancti, referre possumus. S. Bonav. Spec. B. Virg. c. 12.

Super aquam refectiois educavi me, animam meam convertit. Pl. 22. 2. Divinissima Eucharistia, aqua est refectiois. Vel, ut habet Hebraea vox quietis aqua; quæ lassum, sitibundum, & mœrentem, reficit, erigit, & tranquillum reddit. Ludovicus de Ponte in Cant. 5. Exhort. 21. §. 3.

Altaria tua Domine virtutum. Pl. 83. 4. Nostri nidi, & cubilia, & bonorum fructus tua sancta Altaria sunt: apud illa enim, velut pulli hiantes, divinum, & salutarem, cibum à te percipimus. B. Theodoretus hic.

Lectulus. Cant. 1. 15. pulcherrimus floridus, & umbrosus, Eucharistia. *Lectulus* etiam *nofter* dicitur: quia, dum ipse intrat nos commoratur, nos etiam in ipso quiescere facit, *in me manet, & ego in eo.* de Ponte hic Exhort. 15.

Sub umbra illius &c. Cant. 2. 3. Sicut Caro Christi umbra est Divinitatis, illam nobis attemperans; ita tegumentum acidentium panis, & vini, post consecrationem umbra est splendidissimi Corporis, & Sanguinis Christi; nobis illa attemperans, ut sint apta nostro cibo, & potui. Idem hic Exh. 28. §. 1.

Ferculum. Cant. 3. 9. Divinitatis est Humanitas Christi. Hæc enim est quasi lectica, in qua recumbit, & quiescit Deitas Verbi, ait Philo Carpathius. Utriusque verò Ferculum est Eucharistia: in qua tota Christi Deitas, & Humanitas, continetur, & in supplicationibus circumfertur, ad Christi gloriam, & Fidelium devotionem. Ferculum hoc factum est de lignis Libani, id est, purissimo sanguine B. Virginis omnis corruptionis experte. *Libanus* enim Hebraicè idem est, quod *candor*, candida puritas. Columnæ argenteæ sunt Christi sapientia, eloquentia, vis dicendi, & prædicandi, instar argenti sonora, & efficax.

Reci-

Reclinatum aureum sunt septem dona Spiritus Sancti; quae super Christum requiescere docet Iſaias c. 11. 12. ac vicissim in iis quasi reclinatus requiescit ipse. Ascensus purpureus, est sanguineus Christi sudor, passio, mors, & martyrium. Cornelius hic. Ferulum imputribile fecit sibi Pacificus noster; corpus incorruptibile aptans sibi; in quo salutis epulas ministraret. Sanctus Bernardus serm. 5. in Vigil. Nativ.

Candidus, & rubicundus. Cant. 5. 10. S. Gregorius Nyſſenus hæc verba refert ad Carnem, & Sanguinem Christi, pro nobis assumptæ. Candidus propter carnem; rubicundus propter sanguinem. de Ponte hic Exh. 19. §. 3.

Ex Novo, & Patribus.

Centuplum accipient. Matth. 19. 29. Ipse est panis Angelorum; panis divus, panis quotidianus. Hic est, de quo nobis promissum est, quia centuplum accipiemus in hoc Saeculo. Sanct. Bernardus serm. 1. Dom. 1. Epiph.

Adurite vitulum saginatum. Luc. 15. 23. Vitulus saginatus, qui ad poenitentis immolatur salutem, ipse Salvator est: cuius quotidie carne pascimur, cruce potamur. S. Hier. hom. 146. de filio prodigo.

Granum frumenti. Joan. 12. 24. Caro illa unum erat granum frumenti; quod, antequam cadens in terram mortuum fuisset, nunc, postquam mortuum est, crescit in altari, fructificat in mentibus, & corporibus nostris: & ascendente magno, & divite, Domino mellis, terram fructiferam, in qua crevit, secum vehit in horrea caeli. Rupertus de Divina. Offic. 1. 2. cap. 11.

Ego sum vitis. Joan. 15. 1. Cur se hic Christus comparaverit viti, causa est, quod recenter Eucharistiam instituerat, ac sub specie vini Apostolis sanguinem suum bibendum dedit. Cornelius hic. Prætermisit alias arbores, vitis duntaxat imaginem fumens: quod ex illa letificans, & calefaciens, fructus exit; ex quo jam sanguinem suum fecerat, & propinaverat Discipulis. Et nullius arboris fructus aptior potui, quam qui procedit ex vite. Et nullus potus sublimior, quam sanguis, qui processit ex latere; quem sumimus in fructu procedente de vite. Sim. Cass. 1. 7. c. 45.

Dabo illi calculum candidum. Apoc. 2. 17. Est calculus ipse lapis pretiosus, & gemmeus; quem Sanct. Hieronymus ep. 143. ad Damasum, carbunculum vocat; cuius meminit Iſaias cap. 6. 6. representatque Christum in Eucharistia. de Ponte in Cant. 1. Exh. 15. §. 2. Vide Cornelium à Lapide II. 6.

Sol in fracturis speculi integer. Lem: Et in fragmentis integer. Christus in Sacramento per partes manducatur, & manet integer. Totus in caelo, totus in corde tuo: totus in fracto, totus in integro. Hugo à S. Vict. de anima 1. 3. c. 5. Picinelli.

Polyant. b. Sac. Tom. 1.

§. II.

Eucharistia vocatur vita, & vivificat.

In sudore vultus tui vesceris pane, donec revertaris in terram, de qua sumptus es. Gen. 3. 19. Vatablus legit: *vesceris pane tuo.* Nota, *pane tuo.* Terrenus panis mortem non abscondit; imò salutem, corporisque vires, paulatim, dum enutrit, comminuit. At caelestis Christi panis morbos, & mortem, arceat. *Vesceris pane tuo*, ut in pulverem redigaris: nam meo vicissim contra mortem medicamen haberes. Naxera in Appendiculo de Sac. Euch. §. 13.

Ubi cumq; fuerit corpus illic congregabuntur & aquila. Matth. 24. 28. Habet Ecclesia aquilas suas sibi ad obsequium electas: de quibus in Evangelio Dominus, *ubi fuerit corpus &c.* quia ubi Passio Christi celebratur, & Corpus immolatur nostræ salutis; ibi aquila caeli adgregatur quasi ad escam, & adveniunt: ut de morte Carnis ejus vitam, & refectionem, recipiant perpetuæ futuritatis. S. Paschasius in Thren. 1. 4. c. 4.

Tenens manum ejus clamavit, dicens: puella surge, & jussi illi dare manducare. Luc. 8. 54. Hac de causa exsuscitandis mortuis, non solummodo verbo, & imperio, ut Deus, utebatur; verum etiam carnem suam, quasi cooperatricem, nonnunquam adhibebat. Ut ostenderet; carnem quoque suam, quoniam sibi conjuncta est, vivificam esse. Sanctus Cyrillus in Joan. c. 14. l. 4. apud Naxeram citatum.

Qui manducat meam carnem - habet vitam æternam. Joan. 6. 55. Patres in Concilio Nicæno vocarunt Eucharistiam *symbolum Resurrectionis.* Multus est in hoc argumento Sanct. Irenæus l. 4. cap. 34. probans, futuram corpoream resurrectionem vel ex eo, quod corpora nostra hic excipiant Carnem vivificantem. Petrus Doultreman de amore div. l. 4. c. 4.

Panis Dei est, & dat vitam Mundo. Joan. 6. 33. Eucharistia senem Mundum vivificat, & renovat. Dum in domo Abrahæ, & Saræ, convivium celebratur, ubi Deus adest, fit illa promissio: *habebit filium Saræ uxor tua.* Gen. 18. 10. Bæza t. 3. l. 14. c. 10. §. 9.

Ut si quis ex ipso manducaverit, non moriatur. Joan. 6. 50. Manna in deserto datum Israelitis ibi reliquit sepultos: panis autem vivus, *qui de caelo descendit*, ut in hujus vitæ deserto homines pasceret; non reliquit hic sepultos, sed in patriam caelestem ducit, similiter ibi satianos. Idem ibidem §. 23. Quia per cibum vetitum mors in ultione fuit, & in privatione vita; per cibum caelestem depellitur horrida, & odiosa, mors; & vita optata redditur: dum servator obedientia de sumendo, prout in vetito inobedientia est servata. Sim. Cass. 1. 11. cap. 16.

Xxx 2

Fin.

Vinceni dabo edere de ligno vite. Apoc. 2. 7. Per lignum vitæ Eucharistiam intelligunt S. Paschalius l. de Corp. & Sanguin. Dom. c. 9. S. Chrysostomus hom. de penitentiâ, Rupertus, Bonaventura. Sylveira hic 9. 23.

S. Igaatius M. vocat, ep. 11. ad Ephesios, Eucharistiam *Panem*, qui est medicamentum immortalitatis.

Quia homo per gustum mortem incurrit, per gustum quoque vitam acquirit: quatenus *unde mors oriebatur, inde vita resurget.* Dicitur est quippe de illo: quocumque die comederis, morte morieris. Dicitur autem de isto: *si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum.* Innocentius III. l. 4. de Sac. Altaris.

Homo cecidit à vita beata per cibum corporalem à Deo vetitum, & ab homine usurpatum diabolo suggerente: & ideo conveniens extitit, ut similia similibus, & contraria contrariis, curarentur: quod scilicet homo reduceretur ad vitam, à qua ceciderat per cibum similiter corporalem à DEO præstitum, & ab homine sumptum, ipsò Dei Filiò ministrante, & imperante. S. Thom. Aqu. Opusc. 20. de sacr. Euchar. cap. 6.

Quicumque Christiani damnationi addicentur; nihil habebunt certè, quod in sui defensionem, & excusationem, adferant tum; cum Judex justissimus ostendet illis, quàm immeritò spiritualiter voluerint mori; cum tam facilè & vitam, & sanitatem, Corporis sui; quod hac de causa illis relictum, & datum, erat, manducatione conservare potuerint. S. Franc. Salef. in Philothea p. 2. c. 20.

Veteres Christiani Eucharistiam, quasi propriò vocabulò, *Vitam* appellabant: quibus proinde idem erat ire ad Vitam, adorare Vitam; atque ire ad Eucharistiam, adorare Eucharistiam, suscipere Eucharistiam, teste Baroniò tom. 1.

§. III.

In Eucharistia realis presentia Christi Domini.

Melchisedech - *proferens panem, & vinum.* Gen. 14. 16. Si non esset in hoc Sacramento, nisi figura Corporis Christi, in pane; & figura sanguinis in vino; tunc non differret Sacrificium Christi à Sacrificio Melchisedech Sacerdotis, qui offerebat panem, & vinum; quod significat Corpus, & Sanguinem. 2. Secundum hoc non mutasset Sacrificium Agni Paschalis in rem aliquam; sed solùm figuram in figuram, magis claram in magis obsecuram: melius enim significat Agnus Christum, quàm panis, & vinum. Itèm, cur dicit Paulus 1. Corinth. 11. 27. *qui indignè manducat.* Comedere enim hujusmodi figuram indignè, non videtur dignum tantà poenâ. Itèm, si intelligeretur sola figura, quomodo Apostoli reputassent istum sermonem durum. Joan. 6. 61. Non enim comedere figuram Corporis Christi, est res supra usum

solutum. Similiter ibidem *trigabant Judai &c.* v. 53. S. Humbertus serm. 44. in solemni Communionem.

St quis manducaverit ex hoc pane &c. Joan. 6. 52. Theophylactus: non dixit, *panis, quem ego dabo*, figura est Carnis; sed *Caro mea est.* Si in Eucharistia est, juxta Calvinum, nudus panis, non Corpus Christi; ergo perperam Christus præfert Eucharistiam ipsi manna: utpote quod erat sapidus, & subtilius, pane. Et ità intellexerunt Christum Capharnaïtæ, & Discipuli Christi: scilicet, quòd vellet verè, & propriè, Carnem suam manducari; etsi modum manducandi sacramentaliter sub speciebus panis, & vini, ignorarent: nec eum, etsi Christus explicuisset, hòc tempore capere potuissent. Et tamen eos, licèt graviter offenderentur, non corripuit Christus; cum hanc eorum offensam, & apostasiam, unicò verbò impedire potuisset, & debuisset; dicendo, se loqui mysticè. Scilicet, quòd manducare Carnem suam non sit aliud, quàm credere, se esse incarnatum, & passum, pro salute hominum. Cum ergo hoc non fecerit, certum est, ipsum loqui de manducatione Carnis sue reali, & Sacramentali, in Eucharistia. Cornelius hic.

Hæc in figura facta sunt. 1. Cor. 10. 6. Res figurata suâ figurâ nobilior est, sicut corpus suâ umbrâ, ac homo suâ imagine. Ergo Sacramenta novæ Legis, & præsertim, Eucharistia, quasi res figurata, nobilior esse debet sacramentis Legis veteris, ipsòque manna figurâ Eucharistia. Christus disertè corpus suum in Eucharistia præfert ipsi manna. Joan. 6.

Nonne communicatio Christi sanguinis est? 1. Corinth. 10. 16. Ergo non typus sanguinis, ut vult Calvinus; sed ipsissimus Christi sanguis est; & nobis communicatur in calice Eucharistia. Si dicam, do tibi aureum; verum, non fictum, intelligis. Si te invitarem ad epulum cervi, vel leporis, & imaginem cervi apponerem; nonne ridiculus essem, & impottor? Idem hic.

Hoc est Corpus meum. 1. Cor. 11. 24. Omnes Evangelistæ, & Paulus, Corpus hoc explicant, cum addunt, *quod pro vobis datur, tradetur.* Atqui non figura Corporis, sed verum Christi Corpus pro nobis datum, & traditum est: ergo. Nota etiam: Christus genimen vitis vocavit, non id, quod erat in calice Eucharistico, sed quod in Calice Agni Paschalis. Idem hic.

Cum Christus ipse sic affirmet, atque dicat de Pane: *hoc est Corpus meum*; quis deinceps audeat dubitare? Atque eòdem quoque affirmante, & dicente: *hic est sanguis meus*; quis dubitet, & dicat, non esse illius sanguinem? Aquam mutavit aliquando in vinum, quod est sanguini propinquum, solâ voluntate; & non erit dignus, quòd vinum in sanguinem transmutasset? Sancti, Cyrillus Jerol. Mytag. Catech. 4.

§. IV.

In Eucharistia velatum Christus.

Utrum q̄, latus Propiziatorii regant Cherubim, expandentes alas, & operientes. Ex. 25. 20. Ratio, quare Corpus suum dat velatum, est instructio morum: discat enim homo abscondere virtutum, & bonorum operum, intentionem ab humano favore. S. Thom. Aqu. Opusc. 58. c. 8.

Cur faciem tuam abscondis &c. Job. 13. 21. Cum videret Job, DEUM faciem suam abscondere, conjiciebat, se à DEO tanquam inimicum haberi. Christus verò in Eucharistia faciem suam abscondit, ut amicum se præberet. *Comedite amici, & bibite.* Cant. 5. 1. Dum faciem in hoc Sacramento Christus occultat, amorem suum reteggit. Seraphim velant DEI faciem, & pedes, II. 6. 2. Cur non alii Angeli? quia Seraphim amoris plenitudinem significat. Aloysius Novarinus Agn. Euch.

Verè tu es DEUS absconditus. II. 45. 15. Alii vertunt: *DEUS absconditum*, quia non unam tantum rem in Eucharistia abscondit, sed plures: scilicet Personam suam, opus, & modum. In his quoque tria discimus; in nobis virtuosè abscondit nostram personam, opera nostra, & bonorum operum intentionem. Did. Niss. *serm. in die Cinerum.*

Nubes suscepit eum ab oculis eorum. Act. 1. 9. In hoc Ascensionis suæ triumpho, dum sub nube absconditur, quandam Eucharistia speciem exprimit: nubes enim candida est, dum Christus sub illa tegitur; seipsum representat obvelatum, & absconditum sub speciebus: acti gloria, & majestas Christi nequeat manifestari absque signis S. Eucharistia. Sylveira hic.

Manducamus panem Angelorum sub Sacramento in terris: eundem sine sacramento manifestius edemus in cœlis. S. Cyprianus de Cœna Dom.

Velatur nobis altitudo DEI, immensitas majestatis suæ: cujus calorem, & splendorem, mortalis infirmitas sustinere non posset; nisi mediatrix nubes imposita & ardorem temperet desuper, & tuam subtus te viam demonstrat. Drogo Ost. tr. de Cruce & Pass. Dom.

Abominabile esset, carnem humanam visibiliter comedere, & sanguinem bibere. Sed, sicut medicus cooperit pillulam hostiâ, nè personis delicatis sit fastidiosa; ita Christus medicus noster, cujus Caro est pillula salutis nostræ, cooperit, nè videatur. S. Vincent. Ferrer. *serm. 1. festo Corp. Chr.*

Querit Albertus M. de Sacram. alt. 7. quare datur velatum Corpus Dominicum? Responso: prima ratio, indignitas pravorum, secunda, fides bonorum. Ut qui indignè sumunt, minus ex illo sumant exitium; & qui dignè communicant, cum fenore gratiæ amplioris id faciant; testum se utriusque permittit &c. Did. Niss.

Sabb. post Cin. §. 1.

§. V.

In Eucharistia amor à Christo exhibetur.

Ex Veteri, & Novo.

Fructum suum dabit in tempore suo. Pl. 1. 3. Scilicet in Cœna mystica. *Non-dum venit hora mea.* Joan. 2. 4. *Sciens Jesus, quia venit hora ejus.* Joan. 13. 1. Tempus suum vocat, in qua eximiam charitatem ostentat: & se esse cibum, & convivam hominum, habet pro deliciis. De Arcones in II. 3. *Discurfu 5.*

Osculetur me osculo oris sui. Cant. 1. 1. Quenam, ô Domine, & DEUS meus; hæc sunt verba? ut ea vermiculus Creatori suo dicat? *Quis, ô Rex meus! verbum hoc dicere audeat? nisi te concedente, & permittente. Quid est, DEUS bone! quod adeo miremur? an non potius est, opus ipsum admirari? an non sanctissimum Altaris Sacramentum accedimus? Cogitabam ipsa præterea; num forsân sponsa illam sibi fieri gratiam peteret, quam postea bis Christus præstitit; quando scilicet noster cibus factus est.* Ex Conceptibus divini amoris c. 1. Comprehendit Eucharistia osculum, quò DEO unimur, ubera, quibus nutrimur; & unguenta fragrantia, quibus unguimur, & roboramur: quæ omnia expetit Sponsa, cum ait: *osculetur me &c.* de Ponte hic Exh. 15. In ultima Cœna instituens Eucharistiam pascebat, & cubabat cum Discipulis suis in meridie: quia in supremo æstu tribulationis exhibebat supremum amorem charitatis erga ipsos, *cum d. lexisset suos.* Joan. 13. 1. Vide de his passibus Chrysof. hom. 60. ad pop. Antioch. & hom. 83. in Matth. Idem in Cant. 1. Exh. 8.

Introduxit me in cellam vinariam &c. Cant. 2. 4. Alij melius per cellam vinariam accipiunt Altare: in hoc enim Sacerdotes consecrant, hauriunt, & distribuunt, vinum Eucharisticum, putà sanguinem Christi. Ità Nyssenus hom. 4. Rupertus, & Paschasius. Cornelius hic.

Ferculum fecit sibi Salomon. Cant. 3. 9. interioriorem partem charitate constravit: ubi velut pro Symbolo amoris charitatem ignitam esse volunt, qui ex Hebræo transtulerunt: *& in medio ejus carbo ignitus.* Ferculum hoc, seu thronus, juxta Ambrosium, Bedam, Bernardum, Divinum est Sacramentum. Illud, *mediâ charitate constravit*, alij legunt: *medium ejus combustum, & ardens charitate.* Septuag. *medium ejus tenet incensus charitate propter filias Jerusalem;* hoc est, semetipsum DEUS, qui charitas est, in eo posuit. Incert. Auth.

Quis mihi det. ut deosculer te. Cant. 8. 1. Deosculer unita tibi in perceptione Carnis tuæ, & sanguinis; & jam non sumus duo, sed una caro. S. Amedeus hom. 1.

Ex Patribus, & aliis.

Magis amari voluit, quam timeri, qui panem vitæ se dedit ipsum, qui sanguinem suum in

X x x 3

pocu-

poculum salutis effudit. S. Chryfologus ferm. 2.

O quàm mirabilis est dilectio tua Domine JESU! qui, antequam ascenderes ad cælum, misisti hominibus potestatem; ut te, qui velis, habeat in Altari: & tuo Corpori taliter nos in corporari voluisti; ut tecum unum cor, & unam animam, haberemus inseparabiliter colligatam. S. Laurent. Just. de incendio div. am. cap. 4.

Alta dies allegoricè diei potest fervens dilectio Christi: quâ sic ardentè dilexit nos; quod nobis in cibum tradidit semetipsum, ut in te per charitatem totaliter transformaret. S. Bernardinus Sen. t. 1. f. 53. a. 1.

Hoc Sacramentum est memoriale suæ dilectionis: quia *dilexit nos & lavit nos in sanguine suo* à peccatis nostris. Apoc. 1. 5. Solet uniusque homo, cum est in magno amoris fervore, ex vehementia dilectionis facere magna. In illo fervoris excessu, quando paratus erat pro nobis in mortem tradere vitam suam, ab excessu amoris majus opus agere coactus est, quàm unquam operatus fuit ab origine Mundi; dare nobis Corpus in cibum, & sanguinem suum in potum. Ideo in persona Christi ad Dominum Propheta ait: *Zelus domus tua comedit me.* Pl. 68. 10. id est, immensus animarum Zelus. & Zelans amor, me comestibilem fecit. Idem f. 54.

Tunc propemodum omnem vim amoris effudit amicis, antequam etiam ipse sicut aqua effunderetur pro inimicis. Guericus Abb. ferm. 1. de Ascens.

Monstruosum nimis gelicidium, si non fluat sicut cera cor tuum (loquitur de sumptione Eucharistiæ) & anima mea à facie hujus ignis. Qualiter defluebat, quæ dicebat in Canticis. c. 5. 6. *anima mea liquefacta est, ut dilectus locus est.* Jam habemus non vocem, sed præsentiam. Gerson tr. 9. sup. Magnif.

§. VI.

Eucharistia unis nos Christo Domino.

COQUES ex ea duodecim panes. Levit. 24. 5. Figura sunt Eucharistiæ, ut docent Hieronymus, Cyrillus Hieros. Damascenus, Hefychius, Rupertus. Sunt autem & figura Apostolorum; participatione Sacramenti ita DEO uniti, & conformati; ut & ipsi panes dicerentur. S. Cyrillus Alex. in Cat. Græc. ad Luc. 6. 20. panis siquidem de cælo descendens, & vitam dans Mundo, quisnam alius sit? præter omnium Salvatorem Christum. Ad imitationem autem ipsius panes appellati sunt beati Discipuli, consortes facti panis nutrientis nos in vitam æternam. Sylveira in Joan. 6. q. 41.

Reversere. Cant. 2. 17. Qui in cælos ascendisti, revertere; ut mihi sis cibus, & nutrimentum: quod arctius sis unitus mihi, & ego tibi. de Ponte hic Exh. 40. §. 1.

Propter te, dimisso Patre, ad te veni, ut tenerem te. Univi te mihi, atque conjunxi, dixi: me comede, bibe; & in cælo te habeo, & tibi in terra connector. Non tibi satis quod

in cælo primitias tui habeo? non istud consoletur affectum? Rursus ad inferiora descendi: non utique commisceor tibi; sed connector, comedo, & in frusta concido; ut summatonjunctio, & commixtio, atque unio fiat. S. Chrysol. hom. 15. in ep. 1. Timoth.

Non sufficit ipsi, hominem fieri, flagellis interim cædi; sed nos secum in unam, ut ita dicam, massam reducit. Neque id fide solum, sed re ipsa, nos Corpus suum efficit. Multæ matres post partum aliis nutricibus infantes dederunt; quod ipse facere noluit, sed proprio Corpore nos alit, & sibi conjungit, atque conglutinat. Idem hom. 83. in Matth. 26.

Dum in Sacramentis vino aqua miscetur, Christo fidelis populus incorporatur, & jungitur; & quædam ei copulâ perfectæ charitatis unitur; ut possit dicere cum Apostolo: *quis nos separabit à charitate Christi?* Rom. 8. 35. - Sicut ergo separari grana ab illius confecti panis adunatione non possunt; & sicut aqua ad propriam redire substantiam vino permixta non potest: sic & Fideles quique, atque sapientes, qui redemptos se Christi sanguine, & Passione, cognoscunt; ita debent quæ inseparabilia membra Capiti suo fidei conservatione, & ardentissimâ religione, sociari: ut ab eo non voluntate, non necessitate, se jundi; non ullâ terrenâ spei ambitione, non denique ipsâ possint morte divelli. Eusebius Emis. hom. 5. de Pascha.

Caro, & sanguis, Christi id efficiunt; ut nos in Christo, & Christus in nobis sit. S. Eligius hom. 8.

Hæc unio Christi, & perceptio Sacramenti, est figura unionis in patria. Nec mirum, si Filius DEI nunc tribuit nobis Corpus, & Sanguinem suum, in alimoniam gratiæ ad tempus; quibus post hanc vitam paratus est dare propriam Divinitatem in escam gloriæ in æternum. Dion. Carthuf. in Matth. 26.

§. VII.

Eucharistia est plena dulcibus deliciis.

Ex Veteri, & Novo.

DE pomis cæli - de pomis fructuum solis, & lunæ. Deut. 33. 13. Non solum arbor, sed etiam cibus suavis in malo est. Ergo cibus suavis est Christus: cibus planè mentes hominum, & Angelorum, pacens. S. Ambros. Octon. 5. in Pl. 118. Ideo à Moysè vocatur *pomum cæli*: quia cælum ad terras secum detulit; & torrentem voluptatis, quæ in cælo exundat, ad terram derivavit. Eucharistia fructus, & pomum est solis, & lunæ, hoc est, solis JESU, & MARIE lunæ, Arcones in Il. 3. Disc. 5.

Afferre farinam. 4. Reg. 4. 41. Si paululum farinæ, quam Eliseus misit in ollam carni, tanquam mortem amaram, satis fuit, ut nihil amaritudinis in olla remaneret; quomodo Panis ille cælestis non sufficere ad dulcorandam omnem vitam hujus amaritudinem. de Ponte Perfecl. Chr. tr. 4. c. 6. §. 1.

Dedisti

Dedisti lætitiā in corde meo, à fructu frumenti, & vini. Pl. 4. 7. 8. Data est lætitiā in corde nostro ab illo tempore, quò accepimus frumentum in Corpore, vinum in sanguine. Et certè in corde dedisti lætitiā: nam in aliis conviviis in extimis labiis lætitiā apparet; & risus mentem, & cor, subire non potest. S. Ambrosius hic.

Altaria tua Domine virtutum. Pl. 83. 4. Optaverat sanctus peregrinus domum cœlestem: sed interim, dum ejus possessio differtur, consolatur se, quòd veludulum in terris invenit, Altaria nidelicet Domini sui. Nihil enim habemus in terris, quòd melius nobis repræsentet tabernaculum cœlestē, quàm sacrum Altare. Bellarminus hic.

Comede in lætitiā panem tuum, & bibe cum gaudio vinum tuum. Ecclē 9. 7. id est, sume Eucharistiā cum gaudio, quòd ex munda conscientia profluit. de Ponte in Cant. 1. Exhort. 15. §. 3.

Sub umbra illius. Cant. 2. 3. Quis vestrum nesciat? quòd sit fructus ejus dulcis: expulit enim à nobis amaritudinem mortis, & vitæ æternæ dulcedinem indidit. Ubi tempus venit hujusmodi fructus edendi, accipiens panem, & vinum, *accipite*, inquit, *& comedite*. S. Rupertus hic. Fructus dulcis gutturi tam corporis, quàm animæ, est Eucharistia, quā nos Christus pascit. Itā Aponius, Rupertus, Bernardus, Sylveira hic.

Fulcite me floribus. Cant. 2. 5. Hebr. *Fulcite me in lagenis*, aut *vasis viteris*: Scilicet continentibus optimum vinum lactificans cor. Nonne lagena, & vas vini, Sacramentum istud, quòd sub speciebus panis, & vini, institutum est? Imò ipsæ species sunt lagena vini: nam cum Corpore CHRISTI continent ipsam sanguinem intrā venas, tanquam vinum in suo vase. De Ponte hic Exh. 38. §. 1.

Deserviens uniuscujusque voluntati. Sap. 16. 21. Ut quòd pius quisque velit, id latè sapiat manna Eucharisticum: poenitentibus enim sapit veniam, timentibus gratiam, amantibus lætitiā, omnibus piè agentibus bona reliqua. Quàm dulces piè sumentibus lacrymæ! quàm dulces affectus inter amplexus! quàm dulces gemitus inter voces! Velloso in Judith 5. Parænet. 34.

Vincenti dabo manna calculum candidum. Apoc. 2. 17. Gemmam albam lucidam. Manna significat inenarrabilem felicitatis dulcedinem. Rich. à S. Viç. In reprehensione Episcopi duo Nicolaitarum mala tetigit Dominus: *edere*, & *fornicari*. Et utrumque vincenti promittitur in præmium manna absconditum, Eucharistia; juxta Rupertum, Bedam, Albertum M. Nam vincenti gulæ concupiscentiam datur reffectio spiritualis Eucharistiæ; in qua sunt omnes spirituales deliciae, & suavitates. Sylveira hic. Optimè manna hoc sunt consolationes spirituales: quæ quasi congrua merces à Deo datur vincenti tum delicias, tentationes, & concupiscentiā carnales; tum suum metum, &

pusillanimitatem, qualis erat hæc Episcopi Pargameni. Cornelius hic.

Ex Patribus.

Panis iste Angelorum - omnium exuperat dulcedinum voluptates. S. Cyprianus de Cœna Domini.

Dum in hac vita sumus, ut terra nobis cœlum fiat, facit hoc mysterium. S. Chrysof. hom. 24. in 1. Corinth.

Promissionis terra Christi Caro est, ac deliciis divinæ gratiæ succis exuberans; cujus purissimò doctrinæ lacte alimur, & nutrimur. S. Gaudentius tr. de ordinatione sua.

Exhibuit se, ut tuæ sit peregrinationis comes, ignorantiaæ tuæ lux - de te lætetur, suis tecum deliciis perfruatur, quemadmodum testatur: *delicia mea, esse cum filiis hominum*. Non quidem ut suas à filiis hominum caperet delicias; sed ut cum filiis hominum communiceet proprias. S. Laurentius Justin. de Eucharist.

O dulcis, & delectabilis cœna; dum Dilectus in mensa cordis suscipitur, dum amplexibus amoris adstringitur. Si enim delectatio est convenientis cum conveniente; quantam tibi putas delectationem adesse, quando Creator suæ conjungitur creaturæ ad similitudinem factæ; Pater pius amantissimæ filiæ, & sponsus dulcissimæ suæ sponsæ. S. Bonavent. serm. 84.

§. VIII.

In Eucharistia Christi Domini liberali magnificentia.

Ex Veteri.

Pleraq; figuratè.

DEt tibi DEus de rore calti, de pinguedine terra. Gen. 27. 28. Ros Christi Divinitas, pinguedo terræ Humanitas. Rorate cœli deluper. De Ponte in Cant. 1. Exh. 15. §. 3.

Manè videbitis gloriam Domini. Ex. 16. 7. *Et ecce gloria Domini apparuit.* v. 10. Quæ sit ejus gloria, indicat, v. 12. *Manè saturabimini panibus; scietisq; quòd ego sum Dominus DEus vester.* Arcones in II. 3. Disc. 6.

Facies mensam de lignis Setim. Ex. 25. 23. *Et ipsi labio coronam interrasilem.* v. 25. Præcipitur Moyli facere candelabrum aureum, ut luceret in templo v. 31. Mandavit fieri altare Ex. 27. 1. Et tamen nec in candelabro, nec in altari, sed solum mensæ vult imponi coronam. Candelabrum figura miraculorum, & doctrinæ Christi; Sacrificia, & altare, Crucifixi, At panes in mensa, figura Eucharistiæ. Rupertus lib. 4. in Ex. quæ est hæc mensa, nisi mensa Corporis, & sanguinis Domini. Sylveira in Joan. 6.

Videns regina Saba: cibos mensæ ejus non habebat ultra spiritum. 3. Reg. 10. 5. Regina Saba stupore affecta est, cum vidit cibos mensæ Salomonis: quid si vidisset hunc cibum mensæ

menſæ noſtri Salomonis? profecto non haberet ultra ſpiritum: cum in eo ipſe Salomon cum omni gloria ſua contineatur. de Ponte in Cant. 3. Exh. 37. §. 3.

Pulli aquilæ lambunt ſanguinem. Job 39. 30. Bene Chriſtus aquilæ comparatur propter ſanctiſſimum Communionem: lambunt Fideles ſanguinem de Calice. Aquila, licet ſit tantæ liberalitatis, quòd eſcam ſuam communicet aliis avibus; non tamen propriam carnem, vel ſanguinem, corporis ſui communicat: quod utique Chriſtus facit. S. Bonaventura ſerm. 1. de Aſc. Dom.

Dominus regit me &c. Pf. 22. 1. Totus hic pſalmus ad laudes Eucharitiæ decantandus eſt totus; ut docent S. Ambroſ. l. 5. de Sac. c. 3. Theodoretus, Rupertus, Bellarminus, &c. Habet pro titulo: *in ſinem*; ſeu, ut alij vertunt, *triumphatori. Claritatem, quam dedisti mihi, dedi eis.* Joan. 17. 22. Sylveira in Joan. 16. 20. q. 15.

Vox Domini in magnificentia. Pf. 28. 4. quæ ſit magnificentiſſimum Sacramentum Eucharitiæ. de Ponte in Cant. 2. Exh. 8. §. 1. Idem explicat S. Vincentius Ferr. Dom. Oculi. ſerm. 1.

Dominus in Sion magnus, & excelsus ſuper omnes populos. Pf. 98. 2. Nam in monte Sion perfecit myſteria, nimirum ſui Corporis, & ſanguinis: & inde contritii ſunt omnes, qui dij dicebantur. Heſichius hic.

Conſiteantur Domino miſericordia ejus quia ſalvavit animam inanem, & animam eſtremam ſatiavit bonis. Pf. 106. 8. 9. Alpeixit hujus Mundi creationem vates regius, & ad DEum pro tanto opere laudandum convocat omnes creaturas: *Benedicite Domino omnia opera ejus.* Pf. 102. 22. Ibidem pro Incarnatione: *Benedicite Domino omnes angeli ejus.* v. 20. Sed cum ad Eucharitiã vertit Sermonem; ad celebrandum tantum opus, ipſam DEI Miſericordiam invitat: *Conſiteantur Domino Miſericordia ejus.* In aliis Dei operibus creaturæ aliquid valent dicere: at Eucharitiã Sacramentum tam ſublime, & mirabile eſt; ut non jam creaturæ, ſed ſola DEI Miſericordia, quæ ſui amoris tam excellens invenit Sacramentum, illud poterit explicare. Sylveira in Joan. 6. q. 4.

Memoriam fecit mirabilia ſuorum. Pf. 110. 4. In præparatione, & diſpoſitione, & ordinatione, iſtius benedicti Panis, ſcilicet Sacramenti Eucharitiæ, DEus tot, & tanta, mirabilia incluſit; quòd in ipſo videtur quaſi omnium mirabilem, quæ ab initio Mundi fecit, memoriam renovãſſe. S. Thom. Aqu. Opufc. 20. de Euch. c. 1.

Oleum effuſum nomen tuum. Cant. 1. 2. Si à me quæras, quòd eſt nomen Chriſti contentum in Eucharitiã? aptè reſponderem: *Oleum effuſum nomen ejus*: quia inſignia olei ibi liberaliter exerceat. Hic verus eſt Samaritanus oleò medicinali vulnera animæ curans. Nutrit animam, ut in bono proficiat: à fructu frumenti &c. Pf. 4. 8. & Pf. 103. 15. Ungit

tanquam pugiles: impinguaſti caput meum &c. Pf. 22. 5. Mos erat antiquis, in conviviis capita convivarum oleò, ſeu unguentò pretioſò, ungere in ſignum amoris, & lætitiæ. *Oleò caput meum non unxiſti.* Luc. 7. 46. de Ponte in Cant. 1. Exhort. 3. §. 1.

Introduxiſti me Rex in cellaria ſua. Cant. 1. 4. Et v. 11. *dum eſſet Rex in accubitu ſuo.* Et: *introduxiſti me Rex in cellam vinariam.* Cant. 2. 4. Cur potiùs in his, quam in aliis, Regem dicit? Hic cogitabat Chriſtum in Eucharitiã, juxta S. Ambroſium lib. 5. de Sacram. S. Gregorium Nyſſ. hom. 4. Philonem Carpath. &c. Sylveira in Joan. 6. q. 6.

Videte Regem Salomonem in diademate. Cant. 3. 11. Anima pia Chriſtum in Eucharitiã diademate, id eſt, ſpeciebus panis, coronatum intuetur, ſuſcipit, ſibi que unit, & deſponſat. In Eucharitiã enim celebratur CHRISTI, & animæ, nuptiale convivium, ait Theodoretus, & Aponius. Cornelius hic.

Pone menſam, contemplare in ſpecula comedentes, & bibentes. Surgite principes. If. 21. 5. Dicitur per eum (Prophetam) ad omnes Credentes; ut comedentes, & bibentes, Corpus, & Sanguinem Domini vertantur in Principes Eccleſiæ. S. Hieron. hic.

Erubeſcet luna, & confundetur ſol; cum regnaverit Dominus. If. 24. 23. Nimirum propter beneficia, quæ nobis in Eucharitiã confert, plura, & majora, quam ſol, & luna. Incert. Auth.

Comedite bonum &c. If. 55. 2. Panis Eucharitiæ antonomatiçè dicitur bonus, ſive bonum. Hugo Card. in Pf. 21.

Quid bonum ejus eſt? & quid pulchrum ejus? niſi frumentum electorum, & vinum germinans virgines? Zachar. 9. 17. Planè ad literam frumentum hoc, & vinum, Eucharitiã. Dicitur Bonum, & Bonitas Chriſti: quia ſummã bonitate ſummum Bonum, ſcilicet ſeipſum, quantus eſt; totam Divinitatem, & Humanitatem, nobis communicat. Cornelius hic.

Ex Novo.

Accipit Jeſus panem. Matth. 26. 26. Qui prudentior eſt, quærat à quo accipiens? Deo dante accipit; & dat eis, qui digni ſunt accipere Panem. Origenes hom. 35. in Matth. *Omnia dedit ei Pater in manus*, ut nobis communicaret: *de plenitudine ejus accepimus omnes.* Dona DEI non ſiſtunt in uno, ſed ad plures derivantur. Nota: *manus* dicit in plurali, non manum, vel digitos: declarans magnificentiſſimam ſuam in Eucharitiã liberalitatem. Sylveira hic p. 13.

Venit homo quidam dives ab Arimathæa. Matth. 27. 57. Verè dives Joſeph: utramque enim ſubſtantiam à Pilato dono acceperat: verè dives; ſiquidem margaritam illam, quæ omnem pretii æſtimationem excedit, ſecum aſportare promeruerat. - Quomodo is dives non dicitur qui

qui Mundi vitam, & salutem, adeptus fuerat? Quomodo Joseph verè dives non erat, qui illum dono acceperat, qui omnes nutrit, omniumque absolutò imperiò dominatur? S. Epiphanius orat. de Dom. Sepult. apud Baezam t. 1. l. 1. c. 3.

Cœnaculum magnum stratum. Luc. 22. 12. Mirabile est, Dominum JESUM in stabulo voluisse nasci, & in præsepio reclinari, & in monte Calvariae, locò scilicet infimò, in cruce mori, & in angusto sepulchro sepeliri; ac denique, dum vixit, dicebat: *vulpes foveas habent* &c. Matth. 22. 12. Cœnam verò magnam Eucharistiae in cœnaculo grandi strato apparare. In quo singularem magnificentiam, quâ erga homines utebatur, voluit ostendere. Diez Dom. 2. Pent. Conc. 2.

Et manifestavit gloriam suam. Joan. 2. 11. Cur dicitur hic manifestasse gloriam suam? quia hoc miraculum CHRISTI Eucharistiam adumbravit: in ea enim mirabilia potentiae, & gloriae suae eis apparent, dum nobis summe beneficit. Sylveira hic q. 33.

Non Moyses dat vobis panem de caelo, sed Pater meus dat. Joan. 6. 32. Dicendum videtur, non Moyses dedit, sed Pater dat. Cur ita? Illa opera munificentiae sunt digna DEO, quae non finiuntur tempore, sed quotidie continuantur. Baeza t. 3. lib. 14. c. 10. §. 8.

Caro mea verè est cibus. Joan. 6. 56. Cur non meminit quoque animae, & Divinitatis suae? In hoc Sacramento, ut docet Concilium Tridentinum Sess. 13. cap. 3. sub specie panis continetur Corpus Christi ex vi verborum; sanguis verò, anima, & Divinitas, ac tota Trinitas, per concomitantiam. Solum de Corpore, & sanguine, facit mentionem tanquam magnificus princeps in suis donis; in quibus minora solet publicare, majora tacere. Sylveira hic q. 27.

Dominus JESUS, in qua nocte tradebatur, accepit panem. 1. Cor. 11. 23. Paulus, qui millies JESUM nominat, contentus hoc sacrum nomen exprimere sine aliò titulò; ubi ad caeleste convivium accedit, statim ait, *Dominus JESUS.* Cur modo præcipue dicitur *Dominus JESUS*? Sic regius apparet in convivio, ut nequeat sine honore compellari. Baeza t. 3. l. 14. c. 10. §. 25.

Ex Patribus, & aliis.

Hic sanguis facit, ut imago in nobis regia floreat: hic sanguis pulchritudinem, atque nobilitatem animae, quam semper irrigat, & nutrit, languescere non sinit. S. Chrysostr. hom. 45. in Joan.

Quis melior thesaurus in corde hominis esse potest, quam Corpus Domini nostri JESU CHRISTI, humilii devotione susceptum? S. Bernardinus Sen. serm. 54. de Cœna Dom.

Hic est ultimus, & supremus gradus largitatis divinae. Nam primus est, quò largi-

Polyanth. Sacr. Tom. I.

tur sua: *omnia subiecisti sub pedibus eius*: Secundus gradus, quò largitur suos, id est, Angelos: tertius, quò largitur se nobis. Idem t. 2. serm. 54.

Non unum aliquod invenitur vocabulum, quò tantum Sacramentum dignè valeat appellare; nisi quòd Græcè dicitur *Eucharistia*, quòd exponitur, *Bona gratia*. Innocent. III. de Sac. alt. myst.

O felices nuptiae, ubi omnes convivantur Reges! ubi ferculum mensae impositum est omne bonum: & ubi Minister est summum bonum. Et propterea dicitur Apoc. 19. 9. qui ad cœnam nuptiarum agni vocati sunt. S. Bonaventura serm. 32. Dom. 2. Epiph.

Ad instructionem hujus convivii quasi omnes cataractae caeli aperiuntur. Quis Fidelium dubitet, inquit Gregorius, in ipsa immolationis hora caelos aperi, & imis caelestia jungi? *Rorate caeli desuper!* Il. 45. 8. Hodie mellisui facti sunt caeli, canit Ecclesia. Joan. Gerson tr. 9. sup. Magnif.

Quærit Algerus lib. 3. de Sac. cap. 4. cur CHRISTUS Eucharistiam instituerit sub humilibus speciebus? Resp. in Sacramentalibus speciebus non quaesivit dignitatem, sed aptitudinem. Ut omnes tantò beneficiò gaudeant, ut vitæ panis cunctorum usus, & esui, sit expositus; sub rerum nec magnarum, nec pretiosarum, sed passim obviarum, & quæ parvò haberi possunt, speciebus instituit. Majorem enim rationem utilitatis nostræ, quàm propriae majestatis, habuit. Didac. Niss. ser. 6. Dom. 3. Quadrag. §. 5.

§. IX.

Eucharistia est victoriosa, confortat.

Ex Veteri.

Pleraq; figuratè.

Manè quoq; ros jacuit per circuitum castrorum. Ex. 16. 13. Quia piè militantibus vires addit cibus Eucharisticus. Velloso in Judith 5. Paræn. 32.

In hoc scietis, quòd Dominus DEUS disperdet in conspectu vestro Chananeum &c. Jos. 3. 10. *Ecce arca fœderis Domini omnis terra antecedit vos per Jordanem.* v. 11. *Parasti in conspectu meo mensam adversus omnes, qui tribulant me.* Ps. 22. 5. Qui sunt isti, qui nos tribulant? suggestiones inimici, exagitationes, cupiditates, delectationes, sæculi honores. Isti tribulant: quia hujusmodi, qui ita vivunt, tribulationes carnis habent. Sed veniunt ad mensam Potentis; & ex mensa præparata proficiunt contra eos, qui tribulant eos. Naxera hic §. 19.

Jericho clausa erat, atq; munita timore filiorum Israel. Jos. 6. 1. Quæ causa timoris Jerichuntinis? textus indicat: *fecerunt Phasè quartâ decimâ die mensis.* Jos. 5. 10. Glossa moralis: per Phasè figuratum fuit Sacrificium Eucharistiae. En terroris causa, Eucharistiae umbra. Idem hic §. 5.

Yyy

Ecce

Ecce Dagon jacebat pronus in terra ante Arcam Domini. 1. Reg. 5. 3. Non minus corruit olim Dagon coram Arca contritus, quam nunc diabolus coram Sanctissima Eucharistia. Mendoza hic.

Corvi quos deferebant panem ei. 3. Reg. 17. 6. Cùm ministraret Elia corvus, epulum quotidie comedeat, & quotidie famebat: verum cùm eidem panem attulit Angelus 3. Reg. 19. 7. adeo reficitur; ut quadraginta diebus ambularet in fortitudine cibi illius. Unde merito Christus, qui non temporalem refectioem, sed æternam hominibus meditatur, cavit; nè animal, nè Angelus, sed ipse DEUS, acciperet hunc Panem communicandum: Bæza t. 1. l. 3. c. 8. §. 16. Quoties apparuerunt Angeli sanctis Patribus timore percussis, mox ab eorum cordibus timorem expellebant. *Noli timere Abraham.* Gen. 15. 1. Jacobo: *noli timere descendere in Ægyptum.* Gen. 46. 3. Josue: *noli timere.* c. 1. 9. Gedeoni: *pax tecum; nè timeas.* Jud. 6. 23. Zachariæ: nè timeas. Luc. 1. 13. *Joseph fili David noli timere.* Matth. 1. 20. *Nè timeas Maria.* Luc. 1. 30. Cùm autem Elias timore perterritus fugeret à facie Jezabel; Angelus ei apparens non dicit, noli timere, Præferebat Angelus Panem, Sacra Eucharistia typum: per quem DEUS nos mirò modò defendit. Et ideo supervacaneum Angelus judicat, *noli timere.* Sylveira in Joan. 6. 9. 44. Apparet fugienti Angelus, cibum præbet; & tamen timorem de corde non excutit: quia in corde Prophetæ magna erat custodia fortitudinis. S. Gregorius hom. 14. in Ezech. Dicitur de Elia, quod cùm sub umbra juniperi obdormisset, Angelus Domini pane confortavit. Sub umbra juniperi dormit, qui in fide Dominicæ Passionis requiescit. Hic autem Angelicò patrociniò excitatus ad devotam sumptionem hujus Sacramenti, illud comedit &c. S. Bernardinus Sen. t. 2. ferm. 54.

Annonam de celo. Judith 5. 15. Addo, manna è celo missum in castra. Ex. 16. 13. Num. 11. 9. quia pie militantibus vires addit cibus Eucharisticus. Velloso hic Parænet. 32.

Imposuit (Judith) Abra sua asceperam vini - & potentiam - & panes &c. Judith. 10. 5. Dum contra Holofernem egreditur, quæ arma defert? nulla, præter Mundum muliebrem, & cibum legalem: nam ad dæmonem jugulandum, requiritur cultus non corporis, sed mentis; cibus item Eucharisticus. Mendoza in 1. Reg. 5. 1. Annot. 17.

Pone me Domine juxta te; & cujusvis manus pugnet contra me. Job. 17. 3. Si Sanctus Job modò juxta DEUM esset; universum Mundum non formidabat, qui toties DEUM intrà se habet in Communione, quam fortitudinem habeat, æquum est. Diez Conc. 1. in festo Corp. Christi.

Parasti in conspectu mensam adversus omnes, qui tribulant me. Pl. 22. 5. Qui sunt illi, qui nos tribulant? suggestiones inimici, exagitationes, cupiditates, delectationes, Sæculi

honores. Illi tribulant: quia hujusmodi, qui ita vivunt, tribulationes carnis habent. Sed veniunt ad mensam Potentis; & ex mensa præparata proficiunt contra eos, qui tribulant eos. S. Chrysost. hic apud Naxera in Jos. 3. §. 19.

Proposuit mensam. Prov. 9. 2. Quando seipsum in altaris Sacramento manducandum dedit. *Misit ancillas,* v. 3. id est, Prædicatores; *ut vocarent ad artem,* id est, Sacramentum Corporis CHRISTI; quod est contra inimicos munimen. Hugo Card. in Pl. 22.

Faciet Dominus exercituum omnibus populis in monte hoc convivium pinguium. Is. 25. 6. Si exercituum Dominus, cur operam dat convivio? quid Marti cum deliciis? An non aptius Dominus exercituum armamentarium faceret? Sanè convivium Eucharisticum armamentarium est, roborans Fideles contra principes tenebrarum. Salmeron t. 9. tr. 2. dicitur, hoc convivium instructum à Domino exercituum: quia pro exercitibus Ecclesiæ militantis corroborandis, & contra malignorum Spirituum exercitus confirmandis, instructum est. Priusquam Israelitæ manna reficerentur, cum hostibus pugnare non audebant; Angeli pro ipsis certabant. Phærao Hebræos persequitur; Angelus Domini ejus curru everit. Ex. 14. 25. At postquam manna refecti sunt; ipsi audaciores facti, quiescentibus Angelis, præliati sunt. Ex. 17. 11. Antequam Panis cœlestis consequamur annonam, & carnis Agni immaculati satiemur; tanquam parvuli sub procuratoribus, & actoribus, agimus: Ubi autem militiæ cœlestis Sacramenta gustavimus, & Pane vitæ refecti sumus; audi, quomodo per Apostolicam tubam excitemur ad prælium. Origenes hom. 6. in Judic. Esobar t. 6. Parab. Chr. 1. 5. sect. 3. obs. 5. Sed cur inter epulas pacificas DEUS tanquam bellator, *Dominus exercituum* vocatur: Quia ex hac mensa acerrimè contra diabolum configit. Mendoza in 1. Reg. 5. 1. Annot. 16.

Et ecce sex viri. Ezech. 9. 2. Accedunt viri militari ad Arcam, & umbram Eucharistia, quod videt Ezechiel: *& unusquisq; vas interfectionis habebat in manu sua.* Sciebat Christus, epulum Eucharisticum contra omnem mortis metum præfens amuletum esse: hinc non prius agit de sevitia hominum, de laniena carnicum; quàm Sacramentum Eucharistia intingat. Incert. Auth.

Hæc est mensa coram Domino. Ezech. 41. 22. *Et fabrefacta Cherubim, & palma, & palma inter Cherub, & Cherub, duasq; facies habebat Cherub; faciem hominis juxta palmam ex hac parte, & faciem leonis juxta palmam ex alia parte.* v. 18. Per hanc mensam S. Hieronymus intelligit Eucharistiam. Sed tantum duas, inquit S. Hieronymus, facies habebat Cherub, hominis, & leonis; quorum primum ad rationem pertinet, sequens ad furorem. Futuro

Furorem autem dicimus, non eum, qui perturbationi, & vitio, proximus est; sed qui mentis consolidat molliciem, & fortio rem facit animum dimicantis. Tanquam leones ignem spirantes ab illa mensa recedamus, facti diabolo terribiles. S. Chrysol. hom. 61. ad pop. Ant. Arcones in II. 3. Disc. 2.

Elephantis ostenderunt sanguinem uræ, & mori; ad acuendos eos in prælio. 1. Machab. 6. 34. Hôc artificiô utitur hodie Ecclesia; dum ad nos roborandos in prælio, pretiosissimum sanguinem, & mortem Christi, ante oculos nobis proponit. Unde de Joseph ab Arimathia dicit Joannes 19. 38. *quod esset Discipulus JESU; occultus autem propter merum Judæorum.* Postquam autem sacratissimum sanguinem ab illo effundi perspexisset, tam magnanimiti erat pectoris, ut de illo dicat S. Marcus 15. 43. *Audacter intravit ad Pilatum, & petiit Corpus JESU.*

Ex Patribus, & aliis.

Mens deficit, quam non recepta Eucharistia erigit, & accendit. S. Cyprianus ep. 54.

Gravior nunc, & fortior, pugna imminet; ad quam virtute robustâ parare se debent milites Christi considerantes; idcirco se quotidie Calicem sanguinis Christi bibere, ut possint & ipsi propter Christum sanguinem fundere. Idem ep. 55.

Idoneus non potest esse ad martyrium, qui ab Ecclesia non armatur ad prælium. Mens deficit &c. Idem antè Citatus.

Hæc est annona præstantium, de horreis inventa Dominicis, unde pascuntur Angeli. S. Augustinus in Pl. 143.

Cum hoc Pane saginamur, serpens tabescit. S. Paulinus ep. 9.

In remedium humanæ infirmitatis hoc suum Verbi clementia instituit Sacramentum. S. Laurentius Justin, de triumph. ag. Ch. cap. 4.

Tenetur adversarius, cum Christiani labia CHRISTI videt cruore rubentia. Agnoscit enim præstò suæ perditionis judicium; & divinæ victoriæ, quâ captivatus est, & obrutus, non tolerat instrumentum. Petrus Damiani. ep. 19.

Alphonfus Octavus Rex Castellæ A. 1212. die 16. Julij cum suis militibus V. Eucharistiæ Sacramentò armatus, Archi-Episcopò Toletano Crucis vexillum præferente, ducenta millia Saracenorum cecidit, quinque duntaxat, & viginti è suis desideratis. Doultreman de amore I. I. cap. 4.

§. X. Eucharistia illuminat, docet.

Cum ingrederetur Moyses &c. Num. 7. 89. B. Thomas Morus, teste Stapletonio in vita, cum negotium aliquod arduum tractandum erat, sumebat Sacram Synaxim: ut ex ea, quasi ex Oraculo, dirigeretur ad id; ex DEI lege, & mente, fideliter persciendum. Cornelius hic.

Polyanib. Sacr. Tom. I.

Sumens Tobias de felle piscis. Tob. 11. 13. Hoc Sacramentum est fel piscis, quò Tobias illuminabatur. Et meritò quidem hoc Sacramentum in felle mysticè demonstratur; cum in eo Passionis amaritudo rememoretur. Piscis autem, in quo existit hoc fel, est ipse Filius DEI Christus; qui in mari magno, & spatiofo amaritudinum, & dolorum, ab exordio suæ Conceptionis immorans usque ad littora Paterni sinis per acerbissimam mortem jactatus est. S. Bernardinus Sen. t. 1. ferm. 54. a. 1.

Cibavit illum pane vitæ, & intellectus. Eccl. 15. 3.

Aperi sunt oculi eorum, & cognoverunt eum. Luc. 24. 31.

Erant omnes docibiles DEI. Joan. 6. 45. Totus sermo est de Eucharistia, eoque in se credentes, ac eum in Sacramento comedentes, docibiles; seu doctos, vocat: quia hòc divinò Sacramento maximè illuminatur intellectus; ut intelligat, quæ salutis, & Dei sunt. S. Cyrillus Alex. l. 3. de ador. postquam comedimus Panem in conspectu Dei, meliora tum sentire, tum loqui, didicimus. Sylveira hic.

In qua nocte tradebatur. 1. Cor. 11. 23. Fuit institutum in nocte: per virtutem enim hujus Sacramenti anima illuminatur. *Nox illuminatio mea.* Pl. 138. 11. S. Thom. Aqu. hic.

Quid mihi opus est sole, & lunâ, & istis miraculis? ipsò Dominò cunctorum apud me habitante, & permanente, quid mihi opus est cæteris? ipse mihi erit sol, ipse lumen. S. Chrysol. hom. 27.

Eucharistiam Panem sapientiæ vocat. S. Bernardus de Natura, & Dignitate, amoris, cap. 13.

§. XI.

Eucharistia est antidotum contra vitia, & venas omnes.

Ex Veteri, & Novo.

A Filio subtegemus usq; ad corrigiam caligæ, non accipiam ex omnibus, quæ tua sunt. Gen. 14. 23. Unde tanta spoliolorum nausea? *Melchisedech - proferens panem, & vinum - benedixit ei.* v. 18. Scelus esset, si epotò Calice Domini aliquid præter Dominum suturemus. Oliva ser. 3. Dom. 1.

In cunctis diis Egypti faciam judicium. Ex. 12. 12. Noctè illâ, quâ agnum abituri Judæi comederunt, idola omnia, quæ ab Egyptiis colebantur, divinitus ceciderunt: id quod refert Abulensis, explicans illa verba: *in cunctis diis &c.* Quia, ut volunt Hebræi, omnia idola Egyptiorum illâ nocte subito putrefacta, & incinerata fuere; metallica resoluta, lapidea in pulverem comminuta.

Elige viros, & egressum pugna contra Amalecitas. Ex. 17. 9. Bibit de petra populus; & statim bellum iniit contra Amalec. Videte fratres, quia postquam quis de Petra biberit, id est, Christi Sacramenta susceperit; necesse est illum ad pugnam procedere, Quisquis

Yyy 2 ergo

ergo Christo conjungitur, non ad delicias, non ad voluptates, sed ad prælum præparetur. S. August. serm. 93. de temp.

Steterunt aquæ descendentes in loco uno. Jos. 3. 16. Steterunt aquæ contra naturam; cum sint fluidæ. Lyranus. Cur fluvius prolabi desistit? quia manna arca, alveo recepta, cogit nobiliter degenerare naturam, constantiam undis induit, frangat impetus, solidat fluctus. Naxera hic §. 32.

Fasciculus myrrha dilectus meus mihi. Cant. 1. 12. Devota sumptio Sacramenti valet ad resistendum cogitationibus pravis: myrrha siquidem servat corpora illæsa. Quia dilectum Dominum suscipimus sicut fasciculum myrrhæ; eò quod Passionem ejus ad memoriam revocamus. S. Bernardus t. 2. serm. 55.

Ab aquilone pandetur malum super omnes habitatores terra. Jer. 1. 14. Sed mandat Deus Moyli: *mensa stabit in parte aquilonis.* Ex. 26. 35. Apud Eucharistica mensa ad frigidum aquilonem præparatur. Sylveira in Matth. 23.

Vivent triticò - quid mihi ultra idola? Osee 14. 8. 9.

Si tetigero tantum vestimentum ejus. Matth. 9. 21. Audiant Christiani, qui quotidie Corpus Christi attingunt; quantum de ipso Corpore fumere possunt medicinam; quando mulier totam rapuit de sola Christi simbria sanitatem. S. Chrysologus serm. 34.

Ex Patribus, & aliis.

Quàm præclarus est Calix iste! quàm religiosa est hujus potus ebrietas! per quam excedimus Deo; & quæ retro sunt obliti, ad anteriora extendimur, non habentes sensum hujus Mundi; sed divites purpurati delicias contemnescentes cruci hæremus, sanguinem fugimus, & intra ipsa Salvatoris nostri vulnera figimus linguam. S. Cyprianus de Cœna Dom.

Si quis vestrum non tam sæpe modò, non tam acerbos sentit iracundiæ motus, invidiæ, luxuriæ, aut cæcerorum hujusmodi; gratias agat Corpori, & sanguini Domini: quoniam virtus sacramenti operatur in eo. S. Bernardus serm. 1. in Cœna Dom.

Ex hujus sumptione devota, cessant odia, contentiones sopiuntur. S. Laurentius Just. in festo Corp. Chr.

Contingere potest, quòd tantâ devotione mens per sumptionem Sacramenti in Domino absorbeatur; quòd ab omnibus venialibus expurgeretur, ac perfectè configuretur solari claritati dulcissimi Jesu Christi. S. Bernardus Sen. t. 1. serm. 54. art. 2.

§. XII.

Eucharistia est amulecum castitatis.

Mortua est Rachel, & sepulta est in via, qua ducit Ephrasam. Hæc est Bethlehem. Gen. 43. 19. Quid Bethlehem, nisi domus panis? Apud domum Panis ardentissimi moriuntur, & sepeliuntur, amores. Escobar t. 3. Colloq. Chr. p. 2. Obl. 3.

Apparuit minutum - in similitudinem pruinæ super terram. Ex. 16. 14. Panis ce-

lestis in similitudinem pruinæ, rorisque, apparerat: quia Corpus Domini à fervore prævæ concupiscentiæ refrigerat. S. Thom. Aqu. Opusc. 56. c. 6.

Vivent triticò. Osee 14. 8. & v. 6. *ero quasi ros.* De priore versu Glossa Ordinaria: *vivent triticò*, id est, Corpore, & sanguine Domini. De secundo S. Hieronymus: *ero eis quasi ros*; ut fornacem Babylonicam, & caminum æstuantis incendij, in eò rore reslinguam. Si in medio fornacis Mundi fueris projectus; vive hoc triticò. Non angelus, sed ipse Dominus descendet ad tuum pectus, & excutiet flammam ignis de fornace. Arcones in ll. 1. Disc. 1.

Quid bonum ejus? - germinans virginem. Zach. 9. 17. id est, castos immortales. Virgo enim immortalis vitæ est Symbolum, ait Hieronymus Prado in Ezech. 15.

Tetigit simbriam vestimenti. Matth. 9. 20. Mulier illa Evangelica felici furto attingit simbriam JESU, & statim stetit in ea fluxus sanguinis, fluxus carnalis illecebræ. Gilbertus serm. 1. in Cant.

Ut cognovit, quòd accubisset. Luc. 7. 37. Cognitio, seu meditatio, JESU accubentis in mensa Eucharistica, sufficit; ut impudica Magdalena nuntium remittat voluptati. Escobar t. 3. Colloq. Chr. hic Obl. 3. p. 2.

Quanti mercenarii abundans panibus. Luc. 15. 17. Vel sola recordatio paterni panis eum domum reducit, & à luxuria revocat. Eucharistia vel in umbra solum exterminat luxuriam, de Castillo Illat. 152.

Caro mea verè est cibus. Joan. 6. 56. Mira inter Eucharistiam, & castitatem, concordia. S. August. in Ps. 98. de carne Mariæ carnem accepit, & ipsam carnem nobis manducandam dedit. Et de Assump. 3. Virg. Caro CHRISTI caro est MARIE. Ex Matre Virgine Corpus, & Sanguinem, assumpsit. Et quia ex Matre Virgine hæc nobis contulit; ad virginitatem, & castitatem, nos allicit. Idem Illat. 141. Qui amat hanc carnem, non est amicus suæ carnis; & qui in hunc sanguinem est affectus, mundus erit à sensibili sanguine. S. Gregor. Nyss. hom. 8. in Ecclesiasten.

§. XIII.

Eucharistia renovat, sanctificat, auget gratiam, &c.

Ex Veteri.

Mensis hic principium mensium. Ex. 12. 2. Antiqui, cum ad mensam alicujus magni viri, ac principis, admitterentur, nasci se dicebant. Hinc illud Statii 4. Sylv. qui dum mensæ Domitiani fuisset adhibitus, ait: hæc ævi mihi prima dies, hæc limina vitæ. Veritas id de Eucharistia Pane vitæ. Gaudentius in Ex. serm. 1. tunc audiunt: *mensis hic &c.* tunc utique; quando liberati de Ægypto hoc verum manna comedemus, & de Petra ista Christo bibemus, adherentes agni immaculatæ vestigiis. Novarinus Agn. Euch.

Quid.

Quidquid tetigerit carnes ejus, sanctificabitur. Levit. 6. 27. id est, aliquo modo sanctum habebitur; ut non possit, nisi certâ præmissâ carniâ, ad usum profanum rursus converteri: ut si vellet esset, deberet lavari prius. Cornelius hic.

Intrabo ad altare Dei, ad Deum, qui lætificat juventutem meam. Pf. 42. 2. Erat nempe cor vetustum, priusquam emitteret lucem suam. Recreavit te in tabernaculis Ecclesiæ, detractâ pelle vetustâ peccati, destititibus plumis ad calorem Aultri, consula ad portam Christum in abstinentia curvitate nimia rostri. Job. 39. 26. Gerson tr. 9. super Magnif. De posuisti peccatorum senectutem, sumpsi gratiâ juventutem: hoc tibi præstiterunt Sacramenta cœlestia. *Renovabitur ut aquila juvenis tua.* Pf. 102. 5. Bona aquila esse cœpisti, quæ cœlum petis, terrena fastidis. Bonæ aquilæ citra altare: ubi enim corpus, ibi & aquilæ. Corpus Christi est in altari; aquilæ vos estis renovatæ ablutione delicti. S. Ambros. de Sacram. l. 4. cap. 2.

Panem angelorum manducavit homo. Pf. 77. 25. Si panis Angelorum est, quomodo homini datur? Hugo Cardin. in Prov. 31. talis cibus datus est hominibus, ut fiant Angeli.

Ecce tu pulchra es amica mea. Cant. 1. 14. Septuag. *proxima mea.* Hebr. *commensalis mea.*

In manu ejus calculus, quem forcipe tulerat de altari. Is. 6. 6. Theodoretus ait: his verbis significari participationem Corporis, & sanguinis Domini. Eam de carbone Eucharistico cor Isaiæ flammam charitatis concepit, ut divinis obsequiis se prorsus addiderit. Naxera in Appendiculo de Euchar. Isaias optans se jungeri Seraphinis in laude Dei, calculo hęc charitatis inflammari debuit; simulque per eum quasi consecrari non tantum Propheta, sed & Evangelista, & Apostolus: perinde ac Apostoli consecrati sunt per igneas linguas in Pentecoste Act. 2. 3. Hic autem carbo est Eucharistia, quæ ab omni peccato nos purgat, roborat, & inflammat: ut tanquam leones ignem spirantes ab illa mensâ recedamus facti diabolo terribiles, ait Sanctus Chrysostomus hom. 61. ad populum. Itâ S. Justinianus in resp. ad q. 44. Cornelius hic in Isaiam.

Deus in se veniet, & salvabit nos. Is. 35. 4. Scilicet, ut ait Guilielmus Pepinus serm. 2. in festo Corp. Chr. veniet Dominus in Sacramento altaris. Quid addit? *tunc saliet sicut cæcus claudus.* v. 6. id est, saliet peccator de vitis ad virtutes, de Mundo ad cœlum. Novarinus Agn. Euch.

Ex Patribus, & aliis.

Cibus sum grandium; cresce, & manducabis me: nec tu me, in te mutabis, sicut cibum carnis tuæ; sed tu mutaberis in me. S. August. Confess. l. 7. c. 10.

Inter Dominicæ mensæ convivas animalis homo non admittitur: quidquid caro, & sanguis

dicat, ab hoc cœtu excluditur. S. Cyprianus de Cœna Dom.

Verus ad sacra percipienda accessus id accedentibus tribuit, ut ex communione divina ad Dei similitudinem, atque consortium transeant. S. Dionysius l. de Eccl. Hierarch. c. 3.

Eucharistia vim maximam habet perficiendæ sanctitatis. Idem ibidem c. 2.

Sub specie panis datur tibi Corpus, & sub specie vini datur Sanguis: ut sumptò Corpore, & Sanguine Christi efficiaris ei comparticeps Corporis, & Sanguinis. Sic Christoferi erimus, hoc est, CHRISTUM ferentes; cum ejus Corpus, & Sanguinem, in membra nostra receperimus. S. Cyrillus Jerof. Catech. myltag. 4.

Per hujus Sacramenti virtutem universæ virtutes augentur, & omnium gratiarum fructus exuberant. Per Crucis mysterium eripuit nos à potestate peccati; per Eucharistiæ Sacramentum liberat nos à voluntate peccandi. Innocentius P. III. l. 4. de Sacrament. Alt. cap. 4.

Plus augmentatur quis in sanctitate vitæ, & gratiâ spirituali, dignâ unâ Communionem, quàm unius hebdomadæ afflictione in pane, & aquâ. Sanctus Vincentius Ferr. Dom. 18. Trinitatis.

§. XIV.

Eucharistia beatam, ac suavem facit mortem.

Non sepelias me in Agypto. Gen. 47. 29. Patres antiqui morituri ambiebant sepeliri in Palestina. Cur? illis terræ finibus beati viri jam medullitus aggliscabant; quam interioribus oculis jam videbant pretiosò Dominici Corporis sanguine purpurari. S. Petrus Dam. serm. de transl. S. Hilarij. q. d. credebant ossa riganda desicco sanguine esse in vitam, & resurrectionem fovenda. Bæza t. 1. l. 3. cap. 8. §. 29.

Melius est, ut incidam in manus Domini. 2. Reg. 24. 14. Cur præ reliquis pœnis elegit mortem? S. Cyrillus Alex. l. 3. de justis. in Christo; à manè igitur, id est, à primis hujus sæculi temporibus, mors depasta est eos, qui in terra erant, usque ad horam prandij, hoc est, usque ad tempus mensæ. Ubi enim advenit nobis sanctæ mensæ tempus, nimirum illius in Christo, ac mysticæ; in quo pane reficimur illò cœlestis datò: quæ prius terribilis erat mors, cessavit. Bæza citatus.

Mors in olla. 4. Reg. 4. 40. Mors ex olla Prophetarum, injectâ farinâ, depulsa est; omnisque ejus amaritudo in suavissimum saporem transijt. Mors amara est, & fructus in suavissimum pomi illius ab Eva decerpti quò, in novissimo præsertim vitæ, obtupestunt dentes nostri. Verùm per Eucharistiæ sumpcionem, quæ per modum Viarici nobis præbetur, mortis ipsius amaritudo in dulcedinem, gaudiumque, vertitur. Doultreman l. 1. c. 14. Sect. 8.

Si dimisero eos jejunos. Marci 8. 3. Non vult Iesus eos dimittere jejunos, ne deficiant in via. Periclitatur ergo, qui sine caelesti pane ad optatam mansionem pervenire festinat. Sanctus Hieronymus in Matth. 15. apud Sylveira hic.

Nunc dimittis. Luc. 2. 29. Quidni dimittatur in pace, qui Christum Domini habet in pectore? ipse enim est pax nostra. S. Bernardus ferm. de Purif. B. Virg.

Ad cenam nuptiarum Agni. Apoc. 19. 9. Per hanc intelligunt Cyrillus, Theophylactus, Eucharistiam ideo; quia in fine Mundi, seu vite Christi, instituta. S. Bernardus Dom. 14. Pent. cena ad leniendum horrorem mortis, quem illa excludit. Sylveira hic.

Si quis egreditur è Mundo, si quis è carcere vincitorum domo dimittitur, ut ad regnandum vadat; sumat Iesum in manibus suis, & circumdet eum brachijs suis; totum habeat in sinu: & tunc exultans ire poterit, quò desiderat. Origenes hom. 15. in Luc.

Illud est Viaticum nostri itineris; quò in hac via vitæ alimur, ac nutrimur, donec ad ipsam pergamus de hoc Sæculo. S. Gaudentius tr. 2. in Exod.

Qui nobis ita familiaris dignaris esse in vita; quòd à nobis tractaris, consecraris, manducaris; noli nobis alienus esse in morte; sed parce nobis in die mala. Guarricus ferm. 5. in Purif. B. Virg.

Caro Christi est Viaticum, spiritus vehiculum: ipse est cibus, ipse currus Israel, & auriga ejus. Idem ferm. 1. in Resurrect.

Varia de bonis, quæ Eucharistia adfert.

Quemadmodum qui est à terra panis, percipiens invocationem Dei, jam non communis panis est, sed Eucharistia, ex duabus rebus constans terrenâ, & caelesti; sic & corpora nostra percipientia Eucharistiam jam non sunt corruptibilia, ipem resurrectionis habentia. S. Irenæus adv. hæres. l. 4. c. 34.

Eucharistia bona gratia interpretatur. Et quid melius Corpore, & Sanguine, Christi? S. Isidorus l. 6. c. 19.

Bonus Pastor, qui animam suam dat pro ovibus suis. Animam pro illis, Carnem illis: illam in precium, istam in cibum. Res mira! ipse pascea, est, ipse, redemptio. S. Bernardus ferm. 31. in Cant.

Hæc unio Christi & perceptio Sacramenti, figura est futuræ unionis in patria. Nec mirum, si Filius Dei nunc tribuit nobis Corpus, & sanguinem suum, in alimoniam gratiæ ad tempus, quibus post hanc vitam paratus est dare propriam divinitatem in escam gloriæ in æternum. Instituit Sacramentum hoc 1. ob suæ Passionis perpetuam recordationem. 2. ob suæ eximie charitatis indicium. 3. propter Ecclesiæ consolationem: ut Dominum suum haberet sub Sacramento, quem modò non habet visibili modò. 4. propter nostram subventionem: ut purgemur

virtute hujus Sacramenti à vitijs, gratiâ impinguemur, in via confortemur, ad gloriam perducamur. Quidquid enim cibus corporalis facit in carne manducantis, hoc efficit cibus iste spiritalis in anima communicantis. Dionysius Carni. in Matth. 26.

§. XV.

Preparatio ad Eucharistiam in genere. Ex Veteri.

Surge, & perambula terram in longitudine, & latitudine sua: quia tibi datus sum eam. Gen. 13. 17. S. Chryostomus hom. 37. in Gen. surge, & circumi; & dicite tam longitudinem, quam latitudinem: ut possis scire & magnitudinem terræ, quâ fruiturus es; & antequam fruaris, spe passus magnam inde voluptatem haurias. Eucharistia terra promissionis. Sed prius meditatione perambula, & vide, quid accipiturus sis. Didacus Nisi. Polit. Cael. p. 1. l. 9. c. 2.

Misere; sed in platea manebimus. Gen. 19. 2. S. Thomas Aqu. *misere* supple, nisi nos amplius compellas. Non enim erat dignus eos accipere, & habere, nisi tanta ejus esset charitas, quòd compelleret eos. Si Loth post tam demissam humilitatem, postquam liberalem hospitalitatem, indignus est, cujus domum subeant Angeli: quantus amor, quanta mundities animæ, requiritur, ut Angelorum Dominum excipiamus. Idem ibidem c. 3.

Ibimus viam trium dierum. Ex. 3. 18. Via trium dierum est via fidei, spei, & charitatis: via contritionis, confessionis, & satisfactionis; quibus præparamus nos, & tendimus ad sacrificium Eucharistiæ. Cornelius hic.

Non comedetis ex eo crudum quid. Ex. 12. 9. Crudum cibum manducat, qui nullam circa illum dispositionem, aut præparationem, præmittit. Abulensis in Matth. 26.

Renes vestros accingetis. Ex. 12. 11. Carnis lumbos castitatis funiculò accingat, sequè devotionis affectu componat, virtutum se ornent gemmis; quisquis ad sanctum accedit altare divina suscepturus mysteria. Paolenti Dom. 2. Pent.

Assum igni. Ibidem. Jubet eos edere carnes aslas igni: eò quòd oporteat eos esse inflammatos Spiritu, qui volunt ad Communionem Christi accedere. S. Cyrillus Alex. lib. 2. in Exod.

Mane quoque ros jacuit per circuitum castrorum. Ex. 16. 13. Rose prius in terram missò mappam quodammodo explicabat Angelus, ut Hebræus panem exciperet. Quò igitur ore, quâ mente, affectu, & puritate, sumendus ipse DEUS? Velloso in Judith c. Pa. ræn. 39.

Sanctifica illos hodie, & cras; laventque vestimenta sua: & sint parati in die tertiam: die enim tertiam descendet Dominus coram omni plebe. Ex. 19. 10. Si illi jubentur se parare hodie, & cras, ut tertiam die

Dominum in nube excipiant, ejusque verba audiant; nos quanto magis hodie, & eras, preparare debemus, ut Christum intra nos recipiamus? Sylveira in Matth. 6.

Operuit nubes montem, & habitavit gloria Domini super Sinai, regens illum nube sex diebus: septimo autem die vocavit eum de medio caliginis. Ex. 24. 15. 16. Cur non statim primo die illum vocavit? Resp. Ut ab humano consortio separatus totos sex dies ad divinum colloquium se prepararet. Quod si ad alloquendum non tam ipsum DEum, quam Angelum, tanta preparatio necessaria; quanta, obsecro, non modo ad alloquendum, sed etiam amplectendum ipsum DEum in Eucharistia exigetur? Mendoza in 1. Reg. 3.

Quando sederis, ut comedas cum principe, diligenter attende, que apposita sunt. Prov. 23. 1. S. Augustinus tr. 47. & 48. Chrysostomus in Pl. 22. per mensam hanc accipiunt Eucharistiam. In Eucharistia autem summa requiritur consideratio; ut tanti epuli, cibique dignitatem, & pretium æstimes, revereris, colas, & adores, ut par est. Cornelius hic.

Candor est lucis æternæ. Sap. 7. 26. quantum ad Divinitatem: ideo Hostia est rotunda; quod significat aternitatem DEI. *Et speculum sine macula.* quantum ad animam: ideo Hostia debet esse purissima, & alba. *Et imago bonitatis DEI.* quantum ad Corpus; per quod complevit suam bonitatem in opere redemptionis. Si dignè volumus communicare, habeamus candorem lucis æternæ per veram fidem; speculum sine macula per castitatem; imaginem bonitatis per firmam amicitiam. S. Vincentius Ferr. serm. 1. in Festo Corporis Christi.

Ex Novo.

Ipsè vobis demonstrabit cœnaculum grande stratum. Marci 14. 15. Græcè, & Syriacè, *paratum.* Hieronymus, *mundatam.*

Reliquit me solam ministrare. Luc. 10. 40. Quomodo se solam dicit Martha, cum habeat ancillas? Jansenius in Concordia: demonstravit, se revereri Dominum, cui dignè excipiendo tota esset intenta; nihil satis esse putans. Cogitabat Martha secum, supremam majestatem domo exceperisse: & ideo ad tantum hospitem omnem sedulitatem, pompam, apparatus, ministros, exigua esse putat. Et ideo forem quoque tanto ministerio exigit. Sylveira hic.

Ciò proferte stolam primam. Luc. 15. 22. De filio prodigo prius vestiendo cogitat pater, quam cibando. Stola prima signat gratiam, annulus bona opera, calceamenta humilitatem. Idem in Joan. 6. q. 15.

Operamini cibum. Joan. 6. 27. An hic facer cibum conficiendus ab hominibus? Docet, nè ad hanc escam edendam accedamus, quin illum prius bonis operibus promereamur. Idem ibidem q. 2.

Mundet se compunctionis, & lacrymarum lavacro; carnis lumbos castitatis funiculò accin-

gat; sicque Dominicæ memor Passionis quisque ad sanctum accedat altare divina suscepturus mysteria. S. Laurentius Just. de casto conubio.

Verè humanâ voce explicari non potest, cum quanta devotione confici, cum quanta cautela dispensari, cum quanta reverentia suscipi, debeat Corpus Christi. Blesensis ep. ad Richardum Episc. London.

§. XVI.

Eucharistiam accede mundus, cum gratia &c.

Ex Veteri.

Lignum etiam vitæ. Gen. 2. 9. Lignum vitæ meritò dicitur Corpus Domini in Eucharistia: est enim vivorum, ut loquuntur Patres: scilicet à foliis vivis ritè suscipitur; quod significatur verbò *manducare* toties à Christo repetitò. Quippe cum manducare, & bibere, actiones sint vivorum, non mortuorum: ideo, ut ritè hoc Sacramentum suscipiatur, necesse est, ut suscipiens in se habeat vitam gratiæ; manducet, & bibat, Corpus, ac sanguinem Domini. Fernandus hic c. 2. Sect. 4.

Afferam pauxillum aque; & lavate pedes vestros, & requiescite sub arboribus; ponamque buccellam panis. Gen. 18. 4. 5. Angelis accepturis Christi Corporis figuram, pedum ablutio in dicitur. Licet angelicam habeas puritatem; æquum erit te amplius lavari. Efcobar t. 3. Colloq. Chr. Sect. 2. Obl. 7.

Laventque vestimenta sua. Ex. 19. 10. Si Deus præcepit filijs Israel, ut lavarent vestimenta sua ad suscipiendam Legem; quanto major puritas requiritur ad suscipiendum in se, ipsum Legislatorem? Stella in Luc. 2.

Deserviens uniuscujusque voluntati, ad quod quisque volebat, converterebatur. Sap. 16. 21. Deserviens uniuscujusque voluntati existenti de numero bonorum: nam malis insipidus erat cibus. Lyranus. Unde dicebant: *anima nostra jam naufragat super cibo isto levissimo.* Num. 21. 5. Naxera in Jos. 12. Appendic. de Euchar. §. 10.

Mundamini, qui fertis vasa Domini. II. 52. 11. Quanto mundiores esse oportet, qui in manibus, & in corpore, portant Christum, Blesensis ep. ad Richardum.

In quibus nulla esset macula. Dan. 1. 4. Si regi Nabuchodonosor assistebant adolecentuli, in quibus non erat macula; multò magis qui ad Deum accedit, debet esse sine macula. S. Chrysost. in Pl. 14.

Eccè ego mittam vobis sumentum, & vinum; & replebit in eo. Joel. 2. 19. Caro, aut sanguis, sine oleo Spiritus Sancti non prodest nobis; imò magis officit. Ideo quisquis rectè vult communicare, sic vivat necesse est, ut templum Spiritus sancti semper esse queat. S. Paschafius l. de Corp. & Sangu. Domini. In eodem cœnaculo, in quo celebrata Eucharistici Agni mensa fuit, etiam Spiritus Sanctus in linguis igneis in Apostolos se demisit: ut disceremus; qui Christi domicilium est, debere etiam esse

esse Spiritus Sancti. Guilielmus Pepinus in Ex. 12.

Cogitavit de altari holocaustorum, quod profanatum erat, quid de eo faceret? 1. Machab. 4. 44. &c. Ipsos etiam lapides altaris, quod à Gentibus fuerat profanatum, quando iam nefas erat in eo hostias adolere, eò quòd idolorum sacrificijs pollutum esset; præcepit Judas Machabæus in loco mundo collocari, donec surgeret propheta, qui, consultò Deò, quid de his lapidibus faciendum esset, ostenderet. Si Deus adeò puritatis amator est, ut altaris sui lapides sacrificiò idolorum maculatos, in mundo loco reponi voluit; quantam à nobis puritatem exigit, ut sacratissimum Corpus suum suscipiamus. Diez. Eucharistia.

Ex Novo.

Involvitur illud in Sindone munda. Matth. 27. 59. Non ponendus est Christus in sindone munda, & in monumento novo: quia Panis vitæ non est recipiendus nisi conscientiam mundam, & corde sincerò. Blesensis ep. 86. Cùm Passiõnis tempore nobilis ille Senator immaculatam, mundamque sindone involvens Domini Corpus in novo, & purò monumento posuit; commone-mur, ut sacrosanctum Domini Corpus puram conscientiam suscipiamus. S. Gregorius Nyss. de perfect. Christiani. Non fortuitò scriptum est, quoniam involvit Corpus in sindone munda, & posuit in monumento novo: quia omnia, quæ sunt circa Corpus Jesu, munda sunt, & nova, & omnia magna valde. Origenes in Catena S. Thomæ.

Occurret vobis homo lagenam aquæ bajulans. Marci 14. 13. Per hanc aquam intelligit S. Ambr. in Luc. 22. Baptismum. Baptismalis innocentia requiritur ad Eucharistiam suscipiendam. Sylveira c. 4. in Matth. 26.

Ave gratiã plena, Dominus tecum. Luc. 1. 28. Si Deus jam in Virgine, cur à Deo ad eam mittitur angelus? S. Chrysológus serm. 143. ergo erat cum Virgine, qui ad Virginem miserat? præcessit nuntium suum Deus. Ad dignam Eucharistiæ sumptionem debet in nobis Deus præexistere per gratiam: ita ut in nobis Deus sit prævia dispositio ad ipsum Deum sanctum, & reverenter suscipiendum. de Castillo Illat. 34.

Postquam consuevit matri sunt dies. Luc. 2. 22. Virgo purissima, cum inspiceret, se brachijs Sanctum Sanctorum portare, voluit purificari: ut nos doceret; quòd anima licet sancta, & pura, ut ad Deum accedat, magis, ac magis preparari, ac mundari debeat. Blesensis serm. de Purif. B. Virg.

Si non laveris te. Joan. 13. 8. Genuinè ad literam: si te non laveris, non habebis partem mecum, id est, si obstinatè persistas in inobedientia, non habebis partem mecum, id est, non communicabis mecum in mensa Eucharistica; à sacra Synaxi te excludam, non habebis te familiarem, at mensæ sacræ socium &c. Cornelius hic.

Qui lotus est, non indiget, nisi ut pedes lavet: sed est mundus totus. Jo. 13. 10.

Qui mundus est totus, cur adhuc indiget lavare pedes? quia ad Eucharistiam recipiendam tota mundities adhuc iadiget purgatione. Escobar t. 3. Colloqu. Chr. Observ. 7. hic. Nota: quòd priusquam Dominus duceret Discipulos ad Thabor, non laverit eorum pedes; sed ante institutionem Eucharistiæ: quia major puritas requiritur ad eam accedenti, quàm quãdam gloriæ specie fruenti. Sylveira hic q. 26.

Et arcam testamenti circumstitam ex omni parte aurò, in quã urna aurea habens manna. Hebr. 9. 4.

Vidi sanctam civitatem. Apoc. 21. 2. Civitas sancta tota aurea est, muros habet aureos, aureas habet plateas. In hac civitate Christus non habitat in lato. Siste ergo gradum: si aurò fulges, accede confidenter; digna es sedes Domini. Sanctus Hieronymus in Psal. 133.

Post transitum maris rubri Marthæ fontis amaritudine per ligni gratiam temperatã, agnoscimus (Patres veteres) esse mundatos: deinde duodecim fontium potu; postremò spiritualem undam petra vomentis irriguò. Unde & manna manducaverunt: ut toties abluti manducarent panem, ut scriptum est, Angelorum. S. Ambrosius Octavo. 16. in Pl. 118. 3.

Quã igitur re non oportet mundiorum esse eum, qui hõc sacrificiò participatus est? quos radios non deberet excedere manus illa, quæ hanc coronam pertractat? os, quod igne impletur spirituali? lingua, quæ cruentatur hõc admirabili sanguine? Veniat tibi in mentem, quò sis honore honoratus, quã mensa fruaris &c. Sanct. Chrysol. hom. 83. in Matth.

§. XVII.

Ad Eucharistiam accede panisem, contritus.

Ex Veteri.

Lavate pedes vestros. Gen. 18. 4. id est, affectiones per contritionem, & confessionem; & requiescite sub arbore Crucis; ut possitis dignè sumere buccellam Panis Eucharistici, Broymard. Passio Christi.

Pone azymos cum lactucis agrestibus. Ex. 12. 8. Hebr. cum amaritudinibus, seu cum amaris herbis. Abulensis hic: fiebat autem hoc ad significandam amaritudinem, de qua tunc exierunt. Lactuca agrestes valde amarae sunt: carnes ergo agni cum lactucis agrestibus sunt edendæ; ut, cum corpus Redemptoris accipimus, nos pro peccatis nostris in fletibus affligamus. S. Gregorius hom. 22. in Evangelia.

Tenentes baculos in manibus. Ex. 12. 11. Baculus significat justitiam, quã debemus nos de nostris excessibus judicare ante Communionem. S. Thomas Aqu. Opusc. 18. c. 16.

Cumq; descenderes nocte ros super castra, descendebat pariter man. Num. 11. 9. Ante Eucharistiæ sumptionem anima nostra perfundatur rore lacrymarum, ut anima hac aquã purificetur. Sylveira in Joan. 6.

Ingr.

Ingressusq; eis Jordanem &c. Joſue 3. 15. Sicut tranſiit prior Hebræorum, quò duce Moſe tranſierunt mare rubrum, repræſentat Baptiſmum: ſic poſterior, quò duce Joſue tranſierunt Jordanem, figurat Pœnitentiam. Et ſicut Hebræi poſt tranſitum Jordanis celebrârunt Paſcha; ſic poſt Pœnitentiam ſumitur Euchariftia. Præterea Jordanis Hebræicè idem eſt, quod *fluuius judæiſj*. Talis eſt Pœnitentia, in qua pœnitens eſt accuſator ſui, & Sacerdos judex. Sicut Jordanis conuerſus eſt retroſum, ſic pœnitens vitam commutat. Sicut Hebræi tranſitò Jordane cum Chananaeis bella geſſerunt, donec ijs expulſis terram poſſederunt; ſic & nos poſt mutationem vitæ aſſidue cum vitis conſtigamus neceſſe eſt. Cornelius in Joſ. 4. 25.

Da mihi paululum aque in vaſe, ut bibam. 3. Reg. 7. 10. Dein ait: *affer mihi obſecro, & buccellam panis in manu tua.* v. 11. Priùs aquam, tum panem petit. Idem ibidem q. 8.

Joſias noluit fieri Phaſe, niſi priùs Judæa purgaretur ab idololatria. 4. Reg. 23. 21.

Comedite amici, & bibite, & inebriamini chariſſimi. Cant. 5. 1. Per amicos, & chariſſimos, S. Gregorius, & alij, accipiunt quolibet Fideles, & juſtos; qui hîc invitantur à Chriſto ad Euchariftiæ Synaxim. Illa enim ſuò ſpirituale gultu, & dulcedine, quaſi inebriat animam; ut omnium oblita non niſi Chriſtum cogitet, & amet. Sed ante hanc vini, mellisque in Euchariftia degultationem oportet præmittere myrrham, id eſt, mortificationem, pœnitentiam, confeſſionem peccatorum. Hinc præmiſit dicens: *miſſi miſſi myrrham.* Ità Nyſſenus, Philo, Rupertus, apud Cornelium hic.

Convertentur ſedentes in umbra ejus; vivent triticò. Oſea 14. 8. Primò convertentur, ſcilicet à via ſua mala. Poſt conversionem, & confeſſionem, ſedebunt ſub umbra ejus. Chaldaus: *habitabunt in umbra Chriſti ſui.* Tunc autem *vivent triticò*, id eſt, vitam ſuam ſpiritualem nutriant, & proficiant, de Ponte in Cant. 2. Exhort. 28. § 1.

Ex Novo.

Cùm natus eſſet Jeſus in Bethlehem Juda. Matth. 2. 1. Bethlehem interpretatur *domus panis*: Judæa autem *conſiſſio*. Fiat igitur, ut nos nunc per Confeſſionem firmus domus panis ſpirituale. Theophylactus in Matth.

Curavit languidos eorum. Matth. 14. 14. Obſerva, quòd cùm daturus eſſet panes benedictionis Diſcipulis, ut apponerent turbis, ſanavit egrotos; ut ſani participes fierent panum benedictionis. Non enim poſſunt, qui adhuc egrotant, capere panes benedictionis. Origenes in Matth. 14.

Involvitur illud in ſindone munda. Matth. 27. 58. Ubi Chriſta: Sindone munda involvit Jeſum, qui mundo corde ſuſcipit. Inde mos Eccleſiæ manavit, ut purâ, ſimplicique ſindone, ſeu lineò pannò, ſacra Hoſtia excipiat. Quia ſicut linum lavari, torqueri, ac ſiccari, ſolet; ita per aquam *Polyanth. Sacr. Tom. I.*

lacrymarum corda mundari, per opera pœnitentiæ torqueri, per fervorem charitatis à carnalium deſideriorum humore ſiccari, debeat, ut Chriſti Corpus excipere mereatur. Doultreman l. 1. cap. 4. Per opera pœnitentiæ debes torqueri, per fervorem divini amoris à carnalium deſideriorum humore deſiccari. S. Bernardinus ſerm. 57.

Miſereor ſuper turbam. Marci 8. 2. Non ſolum ægris ſanitatem contulit; ſed etiam turbam pane, & piſcibus, in ſolitudine pavit Dominus. Vult Chriſtus paſcere, quos curavit: priùs aufert infirmitates, ut poſtea ſanis offerat cibos. S. Hieronymus in Matth.

Bethlehem factus es, dignus planè ſuſceptione Dominicâ: ſi tamen confeſſio non deſuerit. Sanct. Bernardus ſerm. 1. in vigil. Nat. Dom.

§. XVIII.

Euchariftiam indignè ſumentes.

Ex Veteri.

Miſit eum Dominus Deus de paradifo voluptatis. Gen. 3. 23. Conſidera cum timore, & tremore: ſi à paradifo terreſtri primores parentes divinò imperiò expulſi ſunt; nè fortè in eo remanentes ſumerent de ligno vitæ, qui erant indigni peccatores: quis non timeat mortuus in peccato ad ſumendum vitæ panem, Deum vivum, accedere ad altare Dei? Fernandus hic.

Ubi eſt Abel frater tuus? Gen. 4. 9. Hoc dicitur cuilibet accipienti Euchariftiam. q. d. vide, quomodo cuſtodis. Sed reſpondet Cain fratricida: *reſpo. nunquid &c.* q. d. non eſt mihi tanti, ut velim eum cuſtodire. Sed quid dicit Dominus? *vox ſanguinis fratris tui clamat.* id eſt, veniam petit pro peccatore; eò quòd indignè ſumpſit. Hugo Card. hic.

Rex Salem. Gen. 14. 18. id eſt, pacis. Symbolum juſtitiae, & miſericordiae Chriſti. Communiter Patres docent, Salem fuiſſe eandem civitatem, quæ poſtea dicta Jeruſalem. Chriſtus in Euchariftia indignè ſumptus, rex juſtitiae; dignè, rex pacis. Corn. hic.

Manus non tanges eum (montem) ſed lapidibus opprimetur - ſive jumentum fuerit, ſive homo. Ex. 19. 13. Beſtia, quæ montem teligiſſet, in quo Deus Moſi loquebatur, lapidibus obrui jubetur. Et non magis lapidandus, qui ad Sacram Euchariftiam ferinis moribus accedit. Novarinus Agn. Euchar.

Et mortuus eſt. 1. Paralip. 13. 10. Hic intuentum, quantum delinquit, qui ad Corpus Domini indignus accedit; ſi ille morte mulctatur, qui arcam Domini, Corporis figuram, minorî, quàm debuit, veneratione teigit. Hugo Card. hic.

Fiat menſa eorum coram ipſis in laqueum. Pf. 68. 23. De indigna Communionem accipit hæc S. Thomas opul. 20. de Sac. Euchar. cap. 6.

Eſcam dedit ſumentibus ſe. Pf. 110. 5. Non offendentibus, non ad iracundiam provocantibus &c. Mendoza in 1. Reg. 3.

Vir quoque unus in medio eorum erat - & atramentarium scriptoris ad renes ejus. Ezech. 9. 2. S. Paschasius l. de Corp. & Sangu. Dom. c. 8. Virum, qui erat indutus lineis, & atramentarium scriptoris habebat in lumbis suis, Christum intelligimus. Habet atramentarium ad renes suos, ut omnium peccata describat, & Sanctorum à peccatoribus numerum segreget; maxime dum ad altare veniunt.

Si Dominus Daniel. 5. 3. injuriam vasorum ultus est contra Balthazarem regem, in quibus sanguis tantum hircorum, & arietum, fundebatur: quâ, quæso, pœnâ in eos animadvertet, qui calicis sui sanguinem, & Corpus, impurò corde susceperint? Diez Eucharistia.

Ex Novo.

Quomodo huc intrasti, nos habens vestem nuptialem? Matth. 22. 12. Hoc illis specialiter videtur dicere, qui ad Christi Corporis, & sanguinis Sacramentum, indignè accedunt. Eusebius Emis. D. 22. Pent. Sane hic imparatus ad Eucharisticam cœnam ingressus fuerat: quod crimen tantum est, ut nullo possit prætextu celari, aut imminui. Origenes tr. 20. in Matth. Villicus ille Luc. 16. 3. quando ab illo Dominus rationes poscit; quando malè acta vita eum accusat, invenit, unde in angustia respiret. Sed ille hospes sine veste nuptiali obmutuit. Discrimen: homo, dum cæterorum beneficiorum rationes poscit; verbò, aut factò utcumque se purgare potest de incuria, vel malitia. Verùm Eucharistia, cum sit gratiarum Dei suprema, ita obruit hominem suâ magnitudine, ut nec verbò, nec factò, aliquam suæ ignaviæ excusatiunculam adferre possit. Didacus Niss. D. 2. Pent. §. 2.

Vae homini illi, per quem Filius hominis tradetur. Marci 14. 21. Et hodie quoque, & in æternum, vae illi homini, qui ad mensum Domini malignus accedit. Et ille enim, in exemplum Judæ, Filium hominis tradit, non quidem Judæis peccatoribus; sed tamen peccatoribus: membris videlicet suis, quibus illud inæstimabile Dominici Corporis, & Sanguinis Sacramentum temperare præsumit. V. Beda l. 4. c. 14. in Joan.

Manus tradentis me hæc im est in mensa. Luc. 22. 21. Ità sæpe conqueri potest in hoc Sacramento Christus. *v. 48. Juda, osculo filium hominis tradis?* Gerson tr. 9. sup. Magnif.

Hunc Pater signavit Deus. Joan. 6. 27. Ly hunc ad panem refert Rupertus, qui ait: hunc cibum signavit Deus, hoc est, à communibus cibis distinxit: ut, cum alios communes bonis, à malis fecerit, solum hunc panem, hunc cibum, nunquam dare voluit, nisi dignis, id est, operantibus opus Dei.

Ex vobis unus diabolus est. Jo. 6. 71. Cur Judas à Christo vocatur diabolus, non recedentes. Quia gravior indigna, quàm nulla communio. Sanct. Chrysol. hom. 83. in Matth. dico horribile quoddam, atque tremendum: non est ita malum, demoniacos intrâ Ecclesiam esse, sicut istos.

Quicumque manducaverit - indignè. 1. Cor. 11. 27. hoc est: eandem pœnam dabit, quod supplicium luent ij, qui Christum cruci offerunt: quemadmodum enim ij jugulatores rei sunt sanguinis; ita & hi, qui indignè mysterijs participant. S. Chrysol. orat. de non contemnenda Ecclesia.

Ex Patribus, & aliis.

Ingens nobis indicitur bene vivendi necessitas, ne Corpus Domini, vel indignè sumendo, sumamus judicium; vel sumere cessando; nihilominus incurramus periculum. Necessario quippe sumendus est Agnus, ut à vastante angelo protegamur. Innocentius P. III. c. 42. de Sacro Alt. myst.

Certus sit, quia ultores Angeli nec semel indignè communicanti parcerent; nisi Bonitas Christi, in cujus judicio pendent omnia; & cui commissum est, ut signum ponat in frontibus suoribus; & gladium suspenderet, & removeret momentaneam mortem. Christo totum debemus adferre. S. Paschasius l. de Corp. & Sangu. Dom. cap. 8.

Sumentes indignè præceteris delicta graviora committunt, & pertinaciores in malo, atque ad emendationem vitæ tardiores sunt. S. Laur. Just. l. de Corp. Christi.

Semel pretio traditus est in carne; sed miles in Sacramento. Dies una suæ perit ludibria Passionis; quodidè verò ab infidelibus ministris super mensam Altaris. S. Laurentius Just. l. de callo connub. c. 24.

O quantum peccatum reputares, si Corpus Christi cani dares. Et certè, tu luxuriose, tu invide, tu avaro, fordior es quòvis cane. S. Bonaventura l. 5. D. 2. Quadr.

Tales sunt focij Judæ proditoris, de quo in Joanne 13. 27. legitur: *post buccellam introivit in eum Satanas*: nam & antè in eum intravit. Sed quia Corpus Christi indignè accepit, magis possedit eum diabolus. Dionysius Carthus. leam. quomodo communicandum.

Christus D. nec cum hoc Sacramento promissit Jo. 6. 32. neque cum instituit Matth. 26. 26. ullas pœnas, aut minas, indignè communicantibus decrevit. Ratio facile potest inveniri. Ut significaret, hoc sacrilegium adeò atrox, ut nemini deberet in memoriam venire; à nemine, tanquam possibile, judicari. Quò pacto Solon apud Athenienses, teste M. Tullio pro Amerino, nullam statuit pœnam in parricidas: ut ostenderet; hoc facinus esse adeò infandum, ut nè in mentem quidem cuiquam mortalium venire debuisset. Quòd si talis culpa cogitari ut possibilibus videri non debebat; quis debitam illi pœnam excogitabit? Certè Sanct. Paulus gravissimas assignat. 1. Cor. 11. 27. *reus erit Corporis, & Sanguinis Domini.* Mendoza in 1. Reg. 3.

Appendix precedentis paragraphi
Mors est malis, vita bonis.

Putabam me stare &c. Gen. 41. 17. Quis non miretur, in iisdem herbarum pascuis, & in iisdem aquarum fluentis, faginari boves quosdam, alias emaciari? Mendoza in 1. Reg. 3.

Nilus Ægyptiis sanguis, Hæbreis potabilis. Ex. 7. 20.

Armenta Ægyptiorum pereunt, falvis Israelitarum. Ex. 9. 4. Id.

Manna, quod à malis servabatur, multis vermibus scatebat; bonis nectar erat. Ex. 16. 20.

Erat manna quasi semen coriandri album. Ex. 16. 31. Ea natura coriandri est, ut homines fanet, serpentes necet. Plinius 1. 20. c. 20.

Panes propositionis dicuntur in Hebræo: *panes facierum*. Ex. 25. 30. quod duas nimirum facies habuerint; non sine mysterio: ut Christus D. in Eucharistico pane duplicem habere faciem significetur: unam amabilem, quæ bonos fanet Ps. 20. 7. *laxificabis eum in gaudio cum vultu suo*. Et Ps. 66. 2. *illuminet vultum suum super nos, & misereatur nostri*. Alteram terribilem, quæ malos perdit, iuxta illud Ps. 20. 10. *pones eos, ut cibum ignis, in tempore vultus tui*; & Ps. 33. 17. *vultus autem Domini super facientes mala, ut perdat de terra memoriam eorum*. Mendoza cit.

Arca Israëlitas animabat, Philisthæos occidebat. 1. Reg. 5. 2. Sicut columna nubis excoecabat Ægyptios, illuminabat Hebræos. Ex. 14. 20.

Caminus Babylonicus iustus tribuebat refrigeria, iniustus movebat incendia. Dan 3. 22.

Sic Christus alijs est in *rumam*, alijs in *resurrectionem*. Luc. 2. 34.

§. XIX.

Ad Eucharistiam accede castus, sine impunitate carnali.

ET *azymos panes cum lactucis agrestibus*. Ex. 12. 8. Quod dicit azyma cum amaritudine manducandum; docuit, neminem posse sine tristitia carnis sinceram vitam ducere. Amaritudo videtur jejunium, & omnis abstinentia carnalium deliciarum. Sed Pascha Domini non aliter celebratur; sed sinceritatis azyma aliter non editur. S. Gaudentius tr. 7. in Ex.

Renes vestros accingetis. Ex. 12. 11. Agnum nostrum comesturi renes nostros accingamus; id est, delectationes noxias, & carnalium desideriorum fluxa, restringamus. S. Eligius hom. 14. *Renes praeingimus, cum carnis luxuriam per continentiam coardamus*. S. Gregorius. Oportet nos ex præcepto Domini (*sint lumbi vestri praeincti*) mortificare prius concupiscentias carnis; & sic accipere Corpus Christi. S. Gaudentius tr. 2. in Ex. Primum hoc loco lex castitatis in renibus, quorum scrutator est DEUS, affigitur. Sancti. Paschasius. l. 1. c. 22.

Polyant. b. Sacr. Tom. I.

Sine maculâ, ib. Sciendum: quia Agnus Dei sine maculâ, qui Virginis est filius, luxuriosi, & incoesti, sumunt periculosius. Quia, cum in Sacramento uniri Christo debeamus, conformitate passionis, & munditiæ; nihil sic adverbatur Passioni Crucis, ut voluptas; nihil sic munditiæ, ut fœditas; nihil sic ejus unioni, ut fornicariæ societatis unitas. Algerius l. 1. de Sacr. Alt. c. 21. Non est aliud, quod tantam munditiam exigat. Abulens. in c. 26. Matth. 9. 32.

Offerentes coram Domino ignem alienum. Levit. 10. 1. Cum ad offerendum Deo terribilis Sacramenti libamen accedimus, cavendum valde est, ne alienum ignem, id est, libidinis flammam, vel cujusvis vitij fomitem, inret salutare hostias deferamus. S. Petrus Dam. ep. 66.

In sanctuario comedes illud. Num. 18. 10. *Mares tantum edent ex eo*. Jo. 6. 10. *discubuerunt viri numero quasi quing. milia*. Cur nulla mentio foeminarum? S. Cyrillus Alex. l. 3. in Jo. de viris solis mentionem facit; ænigmaticè monens: omnibus, qui viriliter prohibentem, ac fidem, amplectuntur; non imbecillis, ac mollibus, cibum celestem à Salvatore præberi: nam qui muliebri animò sunt, nihil magni cognoscere possunt.

Fecit grande convivium. Esth. 1. 3. Assveri convivium ad literam fuit vanum voluptatis, & gloriæ, aucupium; sed mysticè magnum S. Eucharistiæ simulachrum. *Assverus* Hebr. & Chald. idem est, quod *magnum caput*. Celebravit hoc convivium in regia sua *Susan*; quæ vox Hebr. significat *litium*, puritatis, & virginitatis symbolum. Corn. hic.

Cum jussisset turbam discumbere super fœnum. Matth. 14. 19. Opinor, quod jusserrat turbas discumbere in fœno, propter id, quod dicitur in Isaiâ: *omnis caro fœnum*. hoc est, subjicere carnem, ac subditum reddere carnis affectum: ut sic aliquis possit esse particeps panum, quibus benedixit Jesus. Origenes c. 14. in Matth. Quicumque es, qui vis satiari de panibus Christi; discumbe prius super fœnum: imò prius te ipsum fœnum esse cognosce. Non jam luxuriet in te viriditas carnis. S. Eusebius Emiff. Dom. 4. Quadr. Discumbat super fœnum, florem fœni conterat; id est, castiget corpus suum, & servituti subjiciat, voluptates carnis edomet; quisquis panis vivi caput suavitæ refici. V. Beda in cap. 6. Joan.

Inter Dominica mensæ convivas animalis homo non admittitur; quidquid caro, & sanguinis dicitur, ab hoc coetu excluditur. S. Cyprianus de Cœna Dom.

Quicumque ad altare Domini accedit inquinatus luxuriâ, juxta filium Virginis idolum ponit Veneris. Et cum in os immundum sanctissimam carnem imponit, eam quasi in lutum platearum projicit. Blesensis

l. 38.

*Accede Eucharistiam cum renovatio-
ne tui.*

Mensis Nisan, id est, Aprilis, eligitur ad eum agni Paschalis. Ex. 12. 2. 3. Sed & ipse mensis Nisan, id est, Aprilis, verna temperies; cum tellus reflorescit, totusque post hyemem, quasi post senium, juvenescit orbis; nonne senatum hominem docet, quatenus renovatus Spiritu mentis suae, fide viridis, spe latus, & charitate floridus, Paschalis agni epulis interfit spiritualibus. Rupertus l. 2. in Ex. c. 5.

Egrediatur populus, & colligat, quae suscipiunt per singulos dies. Ex. 16. 4. Perfecto & nobis spiritualiter egrediendum est, ut colligamus, quantum sufficere potest. Unde egrediemur? de pristina conversatione, de vetustate vitae. Nondum enim depositum vetere homine, non est nobis hoc manna colligere; non est nobis hunc panem Dominicum manducare. Rupertus l. 3. in Ex. c. 11.

Non sine causâ olim Deus jubebat Panes propositionis, qui divini hujus Sacramenti figura erant, *per singula Sabbatha*, sive hebdomadas, mutari. Levit. 24. 8. Aliosque recentes, & calidos apponi: ad significandum, quantopere Christus D. noster desideret, ut singulis hebdomadis communionis fervores renoves &c. de Ponte tr. 4. de perfect. Christ. hom. c. 8.

Filij sui sicut novella olivarum in circuitum mensa tuae. Pf. 127. 3. Seu, ut habet Graecus: *sicut novella planta olivarum.* Cur novellae? oliva jam grandis est arbor; novella tenera. Tales ad sint in mensa Domini. Sylveira in Matth. 26. c. 4. q. 9.

Quando sederis cum principe, statue cultrum in gurgure tuo. Prov. 23. 1. Ut juguletur scilicet vetus homo in te; ac novus, hoc est, Christus vivat. Hugo Carenfis hic.

Ubi cuius, fuerit corpus, illic congregabuntur & aquila. Matth. 24. 28. Bonae aquilae circa altare. Corpus Christi est in altari; aquilae vos estis renovati ablutione delicti. S. Ambr. l. 4. de Sacr. Alt. c. 2.

*Ad Eucharistiam accede cum humilitate,
reverenâ, & timore.*

Major pars venit Benjamin, ita ut quinque partibus excederet. Gen. 43. 34. Benjamin semper innocuus Josepho conjunctor. Lyran. quanto humilius sedebat, tanto amplius capiebat. Naxera in Appendic. de Eucharist. Sacr. §. 10.

Ita ad Regem florum Jesum Nazarenum ingredere, sicut Esther 15. 8. *rosso colore vultum perfusa*; verecunda cum modestia, & humilitate. Nadasi Ros. coel. Rosa 10.

Forcipe tulerat. Il. 6. 6. prunam accensam Seraphim de altari; non manibus. An timuit aduri? Significavit, quantâ reverentiâ, & puritate, res altaris sunt pertractandae. Diez. Eucharistia.

Terra motus factus est magnus. Matth. 28. 2. S. Chrysoft in Pf. 21. sepulchrum accepto corpore depositum terretur, quod Patris the-

saforum accepisset, depositum cum tremore reddidit. Quam justius nos tremere oportet, qui non semel eundem thesaurum corde recipimus. B. Idam ingens terror corripiebat, quando continebat eam Altare transire, in quo Eucharistia asservabatur. Novarinus Agn. Euchar.

Zabae festinans descende &c. Luc. 19. 5. Si descendis, si te demittis, satis est, hodie oportet in domo tua manere Christum. Doultreman. l. 1. c. 4. sect. 2.

§. XX.

*Eucharistiam accede cum viva fide.**Ex Veteri, & Novo.*

EDent carnes nocte illâ assas igni. Ex. 12. 8. Nota, duo mysteria nocte parata. Primum hic, quod figura Eucharistia, ut docent Ambrosius, Augustinus, Gregorius, Chrysostomus, &c. Secundum Sap. 18. 14. *cum quietum silentium - & nox in suo cursu.* Utrumque in Eucharistia; oculis tenebrae, vox ad auditum: hoc est *Corpus meum.* Arnoldus Carnot. tr. ult. de septem verb. Dom. ideo nocte agnum maclare praecipitur, quia nondum ad liquidum elucet operis ratio, cujus fides ministra est. Sylveira in 6. Joan. q. 55. Eucharistia nocte instituta à Domino: ut denotaret; quod, quamvis ad omnia Sacramenta necessaria sit fides, quae per noctem obscuram significatur; peculiariter tamen ad hoc sanctissimum Sacramentum requiritur; in quo majores difficultates, majoraque mysteria, clauduntur. Diez Conc. 4. secto Corp. Chr.

Tenentes baculos in manibus. Ex. 12. 11. Ad Christum pertinet hoc, ut sumentes Eucharistiam teneamus baculos in manibus; scilicet vi fidei fundamentum teneamus: nam baculus fidem notat. In sumptione autem Corporis Domini nihil magis necessarium est, quam fides. Psalm. 22. 4. *virga tua, & baculus tuus ipsa me consolata sunt.* Novarinus Agn. Euch. Avidius requiritur, quod latet; & pretiosius est, quod cum fide quaeritur. Ideo quoque debuit sic mysterium hoc temperari; ut & arcana secretorum celarentur infidis, & meritum crederet de virtute fidei. Sanctus Paschasius l. de Corp. & Sangu. D. cap. 13. *Sub umbra illius, quem desideraveram, sedi.* Cant. 2. 3.

De Elia dicitur 3. Reg. 19. 5. 6. *quod sub umbra juniperi*: obdormisset; ubi eum Angelus Domini pane confortavit. Sub umbra juniperi dormit, qui in fide Dominicae Passionis requiescit. Hic autem angelicò patrocinio excitatus ad devotam susceptionem hujus Sacramenti illud comedit &c. S. Bernardinus t. 2. l. 54.

Duabus velabant faciem ejus. Il. 6. 2. Hebr. *duabus velabat unusquisque faciem suam.* Cur facies suas suas velant? cum potius debeant discooperire, ut vultum Dei cernant? Seraphim figura Fidelium, teste Bonaventura in Eccles. confid. 2. Fides facit animam Seraphicam. Ut anima Fidelis Deum in throno altaris valeat

valeat contemplari, debet faciem, oculos nempe naturales, velare; & extendere solum alas fidei. Sylveira in Matth. 18. q. 14.

Amen dico vobis, non inveni tantam fidem in Israél. Matth. 8. 10. An non major fides Nathanaëlis Jo. 1. 49. *tu es Filius DEI; tu es Rex Israël.* Vel Petri Matth. 16. 16. Fides ex objecto illustrior. Chryfologus f. 102. ait, Centurionem suis verbis præfigurasse fidem Christianorum communicantium: Fratres, hoc rectum Corpus est, quod tegit animam. Sub hoc ergo recto Centurio dicit, indignum intrare Christum, hoc est, in Corpus humanum divinam succedere majestatem. Sylveira in Jo. 6. q. 38.

Non inveni tantam fidem in Israél. Matth. 8. 10. Tetigit vestimentum mulier, & curata est, & ab antiquo absoluta est languore. Miseri! qui quotidie Corpus Domini tractamus, & sumimus; & à nostris vulneribus non curamur. Non Christus infirmantibus, sed fides, deest. S. Chryfolog. f. 33. Laudatur Chanaanæ fides, non latronis in cruce: quia hic postulabat regnare cum Christo, at illa petebat mensæ Sacramentalis micæ, ut interpretatur S. Ambros. l. 8. in Luc. animosior hujus, quam illius fides. Sylveira in Jo. 6. q. 38.

Vidi unum angelum stantem in sole, & clamavit - venite - ad cenam magnam Dei. Apoc. 19. 17. 18. Angelus sub pedibus solem habens ostendit, lumen rationis in consideratione sanctissimi mysterii sub pedibus ponendum. Solum ad hoc fidei mysterium admittitur auditus, II. 5. 2. *audite audiens me, & comedite bonum.* Incertò Authore.

Ex Patribus, & aliis.

Si cum fide accesserimus, procul dubiò videbimus eum in præsepi jacentem: siquidem hæc mensa vicem explet præsepi. S. Chryfost. orat. de B. Philogonio.

Summo cum metu, & purâ conscientia, fideque haudquaquam dubia, accedamus: ac protectò sic nobis fiet, quemadmodum firmè, ac constanter, credimus. S. Joannes Damasc. l. 4. c. 14.

Potuisset planè mentis acies infidelitatis obtebrari caligine, atque illuminatæ fidei resillire splendore, si creaturarum quælibet tanti mysterii fieret institutor. Abegit itaque omnem dubietatis opinionem, omnisque argumentum erroris; quando per seipsum id voluit consummari. Nihil hoc Sacramento verius, nihil certius, credi potest, cujus institutionis DEUS auctor est. S. Laurentius Justin. de triumph. agone Chr. cap. 4.

De fide interioris hominis procedit divini gustus saporis. Fulbertus Carnot. Ep. de V. Sacr. ep. 1.

Mens deficit, quam non recepta Eucharistia erigit, & accendit. S. Cyprianus ep. 54.

Oculus humanus vultu velatò per tenuem velaminis rimulam solem intuens. Lem: *Hac via, totu q, videtur. apparet eis, qui fidem habent in illum.* Sap. 1. 2.

Videre quisquis illud aureum sidus, subar illud orbis, Numen illud astrorum, Mortalis optas: ora captus obnube Oculi fidei fac tegantur a velo Pupilla fidum spectet in punctum: Minimo videri summus ambit, & gaudet, Ille DEUS punctò totus mihi sistitur unò: Exiguò immensus sistitur orbiculo,

Guilielmus Hesius.

§. XXI.

Eucharistiam accede cum desiderio, gaudio, sine nausea.

Ex Veteri.

Ecce Filius tuus Joseph venit ad te. Gen. 48. 2. O quantum gaudium debet esse, cum dicitur alicui: ecce filius tuus Joseph venit, ad te illuminandum, & calefaciendum. Hugo Card. hic.

Comederis festinanter. Ex. 12. 11. Quod autem dicit, cum festinatione illud manducandum, præcipit, nè lentò corde, & ore languidò, Sacramentum Dominici Corporis sumamus; sed cum omni aviditate animi, quasi verè esurientes, & sitientes, justitiam. S. Gaudentius tr. 2. in Exod.

Tabernaculum ità facies: decem cortinas &c. Exod. 26. 1. Oleast, novit Dominus, quàm facile in contemptum veniant, quæ nobis sunt familiaria: ideo, licet delicias duxerit esse cum filiis hominum, voluit tamen ab eis multis operculis occultari. Scilicet ut avidius quæratur. Didacus Niss. D. 4. p. 2.

Anima nostra jam nauseat super cibo isto levissimo. Num. 21. 5. Apostolus cor meum animaverat, cum iis impendere judicium dixit, qui ad Christi epulum polluti irrumperent. I. Cor. 11. 29. *qui manducat, & bibit indignè &c.* Indignus cum sim, abstinerebo; & evado. At Moyses cor meum exanimat; dum non profanatores, sed nauseantes exterminatos refert. Non proculcatio, sed nausea, serpentes evocavit in fastidiosos. Toties peccarat populus in DEum diffidentia, concupiscentia, libidine, timore, tædiò, murmure, idololatria; nec omnino perit. Ubi autem nauseare cepit manna, ea immissa plaga est, quam non Aaron thure, non Phinees gladiò, non oratione Moyses, non lacrymis populus, sed morituri in ligno Domini sedare, laniena. Olival. 4. Strom.

O si quis mihi daret potum aque &c. 2. Reg. 23. 15. Sitiebat David non aquam de lacu, qui est in Bethlehem: sed oriundum ex Virgine Christum in spiritu prævidebat. Volebat ergo bibere non aquam fluminis, sed potum gratiæ spiritualis: hoc est, non aquarum sitiebat elementum, sed sanguinem Christi. S. Ambros. lib. de Apolog. David c. 2.

Quemadmodum desiderat cervus. Ps. 41. 2. Quid est ut cervus? non sit tarditas in currendo; impigrè curre, impigrè desidera fontem. S. August. hic.

Quando venies ad me? Pf. 100. 2. Talem hic admirabilis vir puritatem habuit, ut cum fiducia ad DEUM clamaret, *quando venies ad me?* Videlicet regales aulas instructas tibi preparavi; tuum adventum Domine exopto, tuamque praesentiam desidero. B. Theodoretus hic.

Comede in letisia panem tuum, & bibe cum gaudio vinum tuum. Ecclæ. 9. 7. id est, fume Eucharistiam cum gaudio; quod ex munda conscientia profluit. de Ponte in Cant. 1. Exh. 15. §. 6.

Ex Novo.

Panem nostrum supersubstantialem &c. Math. 6. 11. Hanc petitionem de Eucharistia intelligunt Tertull. Basilius, August. Ambr. Cyprian. Chrysof. Teste S. Hieronymo in ep. ad Tit. 2. à multis in Græco legitur: *panem præcipuum, eximium, electum.*

Cum turba irruerent in eum. Luc. 5. 1. Quod rarum, charum, Cur Christus in V. Sacramento se nobis tam involutum, & tectum, sub speciebus panis, & vini, exhibet? Algerus l. 2. de Sac. c. 5. ideo Christus noluit apparere, ut sit desiderabilior. S. Paschasius c. 12. de Sacramento: aviditibus requiritur, quod latet; & pretiosus est, quod cum fide quaeritur. S. Basilius: rosarum amatoribus natura minutas illas spinas, quasi quædam amatoria illectamenta, isti flori adfixit; ut stimulis illis ægrè contactum admittentibus ad majus desiderium colligentes provocet. Didacus Niss. D. 4. Pent.

Secessit seorsum in locum desertum. Luc. 9. 10. 11. quod cum cognovissent turba, secusa sunt illum. Cur non potius in urbe commorantibus illud convivium fecit? S. Ambrosius in Apolog. David c. 7. gratiæ coelestis impartitur alimentum non otiosis; non in civitate, quasi in Synagoga, vel seculari dignitate, residentibus; sed inter deserta quaerentibus Christum: qui enim non fastidiunt, ipsi excipiuntur à Christo. Mendoza in 1. Reg. 3.

Ego sum panis vita. Jo. 6. 48. Decies vitam vocat Eucharistiam, ut gratus de sacra coena sermo fluat. S. Chrysof. hom. 46 in Jo. vitæ ubique meminit; nam ejus trahimur cupiditate. Velloso in Judith. 2. v. 2.

Lac concupiscite. 1. Petri 2. 2. Quodnam lac? (Per lac verbale) sic enim vertit Clemens Alex. 1. pædag. c. 6. (accipit Verbum incarnatum.) Per hoc lac aliqui accipiunt Eucharistiam. Cornelius hic.

Ex Patribus.

Non videtis, quantâ infantes animi alacritate mamillas arripiunt? quâ pressione papillis insigunt labia? non minore cupiditate nos quoque ad hanc mensam, & ad hujus calicis spiritualem accedamus papillam: imò verò majori desiderio, quasi lactentes pueri, gratiam spiritus fugamus. Unus sit nobis dolor, una coelestia, si hoc alimentum spirituali privamur. S. Chrysof. hom. 83. in Math. 26.

Ardenti cupiditate ad eum accedamus; manibusque in Crucis formam compositis Cru-

cifixi Corpus suscipiamus; atque & oculis, & labiis, & frontibus impositis, divini carbonis participes efficiamur: ut ignis desiderii in nobis insiti, assumptâ eâ, quæ ex carbone oritur, inflammatione, peccata nostra exurat, ac peccata nostra collustret; demusque operam, ut per divini ignis perceptionem inardescamus, Divique efficiamur. S. Joannes Damasc. lib. 4. cap. 14.

An non horam illam beatam dixerim, in qua divina Majestas inclinatur ad hominem; se illi communicat, ipsum pascit, & potat, non aliò cibo, quàm Corporis sui; neque potu aliò, quàm proprii sacri cruoris. S. Laurentius Just. l. in festo Corp. Chr.

Cum accedis ad calicem communionis sanguinis CHRISTI; ita affectus sis, quasi ex ipso latere bibas. Theophylactus in cap. 19. Joan.

Exempla.

S. Ida ex ardore divini amoris, & desiderio fumendæ Eucharistiæ, sæpius tempore Missæ copiosum sanguinem ex ore, & naribus, effudit. Communicatura cum aliis Religiosis dicebat ad unum ex illis: eamus, & devoremus DEUM; nesciens, quomodo desiderium suum erga Eucharistiam explicaret. Bollandus 13. Aprilis.

S. Lidwinæ præ desiderio Eucharistiæ, dies unus, quò carere cogebatur, sæpe unus annus videbatur. Bolland. 14. April.

S. Catharinæ Senensi erat tantum desiderium frequentius communicandi; ut nisi adimpleretur, durè pateretur corpus, & quasi deficeret. Bolland. 30. April. Quando cupiebat communicare, dicebat Confessario suo Raimundo: Pater; ego esurio; propter DEum detis cibum animæ meæ. Ib.

§. XXII.

Eucharistiam accede sine rancore, pacisum &c.

Motiva

Ex Veteri.

MElchisedech, qui panem, & vinum, obtulit. Gen. 14. 18. *Rex Salem*, id est, *pacis* interpretatur. Hinc tunc occurrit Abrahamo, quando ex fraterno amore Lothum ab hostibus defenderat. v. 15. non verò, quando rixa inter eos erat. Novarinus Agn. Euch.

Quid venistis ad me hominem, quem odistis, & expulistis à vobis? Gen. 26. 27. Dicebat Isaac ad injurias sibi. Fecit eis ergo convivium, & post cibum, & potum, surgentes manè juraverunt sibi mutuo. Applica Christo Eucharistico. Escob. t. 3. Colloq. Chr. l. 6. Obs. 1.

Pater Isaac filio Jacob non irascitur ob præceptam benedictionem; quia frumentò, & vinò, stabilivit eum. Gen. 27. v. 37. Erat hæc figura Eucharistiæ, teste Paschasio l. de Corp. & Sangvi. D. c. 12. In hac mera se prodit Christi pietas. Sylveira in Jo. 6. q. 20.

Inno.

Immolatis victimis in monte, vocavit fratres, ut caererent panem. Gen. 31. 54. Quia sciebat, sacrificium conjunctum cum reconciliatione maxime DEO placere, aliis displicere. Paoletti D. 5. Pent.

Ponite panes. Gen. 43. 31. Ubique gratiosus Joseph, sed in convivio magis, multoque amplius jucundus. In convivio Joseph etiam venditoribus suis non negat negatam sibi germanitatem; in convivio non retinet injurias: extendit munificentiam, cibam inimicum, extinguit invidiam, sanat malevolentiam. Petrus Cellenti, l. de panib. c. 1.

Agnum & vicinum suum. Ex. 12. 4. Legalem agnum, Eucharistiae figuram, manducatum Hebraei, jubebantur vicinos advocare; ne scilicet aliquid ex eo remaneret; atque fraternus amor ita foveretur. Theodoretus q. 24. in Ex. Praecepti numerus sufficientes ad eum agni simul immolare Pascha; docens eos fraternam charitatem. Novarinus Agn. Euch.

Nec manna inter arma cecidit, inter tumultus, sed *per circuitum castrorum.* Ex. 16. 13.

Parasti in conspectu meo mensam. Pl. 22. 5. Euthymius addit, altaris: mensam praemiserat tanquam ovis esset. Novarinus Agn. Euch.

Filius tui, sicut novella olivarum, in circuitu mensae. Pl. 127. 3. Cur non sicut alterius arboris novellae? quia oliva pacis, & concordiae, Symbolum. Illi ergo rite sacrae mensae solennia celebrant, quos pax, & concordia adornat. Naxera in Jos. 18. §. 19.

Qui posuit fines tuos pacem, & adipe frumenti satiavit te. Pl. 147. 14. Ante Eucharistiam para pacem. Novarinus cit.

Introduxit me in cellam vinariam ordinavit in me charitatem. Cant. 2. 4. Per cellam vinariam intelligunt Gregorius Nyss. Paschalius, & alii, Eucharistiam. Novarinus cit.

Ex Novo.

Si offers munus tuum ad altare. Matth. 5. 23. Cur non prius acceptet Dominus oblationem factam, & postea remittat ad reconciliandum cum fratre? nam sacrificium imperfectum relinquere apud omnes nationes grave piaculum est. Quia in hoc negotio DEUS nullam dilationem patitur. S. Chrysost. hom. 16. O admirabilem benignitatem, atque ineffabilem erga homines amorem DEI! honorem suum despicit, dum in proximo charitatem requirit. Quid his verbis mitius esse possit? interrumpatur, inquit, cultus meus, ut tua charitas integretur. Sylveira hic q. 12.

Dominus non sum dignus. Matth. 8. 8. Observat Origenes, quod, cum plerique Christum domi suae habere expetierint, ut Regulus Jo. 4. 49. Simon Phariseus Luc. 7. 36. ad Zachaeum Luc. 19. 5. seipsum invitaverit; & Matthaeus convivium illi domi suae intruxit. Luc. 5. 29. Solus se excusavit Centurio. Cur hoc? respondet Origenes: miles sum gladio accinctus, sanguinem fundens, ad praelium

exiens; & ob hoc non sum dignus, ut intres sub tectum meum. Didacus Niss. ser. 6. post Cineres §. 4.

Cum facis convivium &c. Luc. 14. 13. Moraliter: cum facimus prandium, id est, cum ad orationes, aut celebrationes, accedimus, ut spiritualiter reficiamur, & de menta Domini communicemus; non solum oremus pro amicis, parentibus, cognatis; & pro divitibus, id est, justis, qui in charismatibus Spiritus S. abundant; sed etiam pro inimicis, & peccatoribus; qui verè, & infeliciter, pauperes sunt. Dionysius Carthus. hic.

Quis major est? qui recumbit, an qui ministrat? Luc. 22. 27. Videtur mihi, non obiter hujus recubitus, & ministerii meminisse; sed reducere eis in memoriam: quia de uno pane comeditis, & de uno calice bibistis; amicos, & unanimes una mensa fecerit. Quare ergo sapitis, quare tales non decent? Et neque ego uni quidem servivi, alteri autem non servivi; sed omnibus vobis. Omnes ergo unum, & idem sentiatis. Theophylactus hic.

Litigabant Judaei ad invicem. Jo. 6. 53. Litigabant itaque: quoniam panem concordiae non intelligebant, nec sumere volebant: nam qui manducant talem panem, non litigant ad invicem. V. Beda hic.

Salutate invicem in osculo sancto. 2. Cor. 13. 12. Solemne fuit primis Christianis, ut tum aliis, tum praesertim in sacris conventibus ante S. Synaxim sese osculo, seu amico complexu, salutarent, dicentes: *pax tecum.* Erat hoc communicaturis reconciliationis, ac injuriae omnis remissae, puraeque charitatis, symbolum; ut docet S. Cyrillus Catech. 5.

Suscipite insitum verbum. Jacobi 1. 21. *Germen Domini in magnificentia & gloria.* If. 4. 2. Plinius l. 17. c. 14. de arborum insitione: facillime coalescunt, quibus eadem corticis natura. Violenta enim res est, quoties humidis repugnant sicca, mollibus corticum duri. Sic Christus per Sacramentalem insitionem facile coalescit, si in homine est mansuetudinis mollitudo. Incerto Auth.

Ex Patribus, & aliis.

Communio, & Synaxis, id est, collectio nominata. S. Dionysius Arcop. lib. de Eccl. hierarch. 3. c.

Sanctissima unius, ejusdemque panis, & calicis communis, pacis, ac tranquillitatis, plena communio &c. Divinum Synaxeos Sacramentum in unum redigit eos, qui ad se sanctè ducuntur. Id. ib. c. 3. parte 3.

Eucharistia vocatur ab Augustino tr. 26. in Jo. panis concordiae; quem si sumunt, non litigant. Legitur in Annalibus Servorum B. Mariae Cent. 2. l. 4. c. 13. B. Biuda vidua unicum filium, ab hostibus familiae interemptum, ferebat impatientissimè. Eorundem porro sicariorum truculentia effectum est, ut mater in convivio, fraudis ignara, appositum ei filii cor comederit. Mirum dictu! cibata filii corde mater cor illico immutavit; & restincta ira, postisq; odiis, non modò orbitatem suam patienter tulit; sed

sed etiam non multò post Sæculo renuntians, & adscripta ordini servorum, insigni sanctimonie laude exornatam vitam conclusit. Accipimus in Eucharistia cum reliquo corpore Cor ejusdem. Nunquid eò cibato mansuefimus, & omnem iram, odium, & simultatem, ponemus? Doultreman l. 1. c. 4. sect. 11.

O Sacramentum pietatis; ô signum unitatis! ô vinculum charitatis! Nam qui manducant talem panem, non litigant ad invicem, *quoniam unus panis, unum corpus, multi sumus.* 1. Cor. 10. 17. D. N. JESUS CHRISTUS corpus, & sanguinem suum nobis in eis reis commendavit, quæ ad unum aliquid rediguntur ex multis. Namque aliud in unum ex multis granis conficitur & confrat, aliud in unum ex multis acinis confluit. S. Augustinus tr. 26 in Jo.

Deinde clamat Dicitur: complectimini, & osculamini vos invicem; atque tunc mutuo nos osculo salutamus. Non hoc ita accipias, quasi osculum illud sit ejusmodi, quale in foro inter communes amicos esse consuevit: neque enim tale est. Hoc igitur osculum animas mutuo conciliat, & omnium malorum oblivionem illis spondet. Signum est hoc osculum reconciliationis animorum, universæque injuriarum memoria deletæ. S. Cyrillus Jerosol. Catech. 7. mytag.

Nullus leo, nulla sic vipera, viscera queunt humana laniare, ut hominis iracundia ferreis quibusdam unguibus universa confodiens. Quoniam igitur modò ab hac tam noxia peste fugiemus? si illam utique potionem bibamus, quæ intra nos vermes, serpentesque, mortificet. Et quodnam, inquires, istud est poculum? Pretiosus scilicet Christi sanguis; si cum fiducia sumatur: omnis enim hoc remediò morbus extinguitur. S. Chrysost. hom. 4. in Matth. 1.

Pacis Sacramentum est hoc Sacramentum. Id. hom. 51. in Matth. 14.

Ad hodiernum convivium qui solemnè frequentia convenistis, & cum Christi Discipulis in immolatione agni Pascha facere festinastis; sincerà, queso, & plena charitate pectora divinis exhibete mysteriis. Nulla sit in mente duplicitas, nec livoris libidine interior homo fuscetur. Agnum comesturus Agni innocenti in p. offerat; nec immaculatæ ovis membra lupinâ malignitate transfundat in vitæra. Habebit debitam cum proditore poenam, qui ad bonum malam attulit conscientiam. Denique Judas non sincerus, sed simulator accubuit; & post buccellam Christi, in eum diabolus introivit. Id. s. 1. de proditore &c.

Ad sanctum, ac terribile Sacrificium properas. Erubescet oblationis arcana; occisus propositus Christus est. Et cur occisus est, videamus: ut cœlestia pacificet, ut in terra reconciliet universa, ut amicum te constituat Angelorum, ut te societ habenti omnium potestatem. Animam suam pro te Dominus dedit; & tu inimicus conservo perduras? & cur hoc animo ad mensam pacis accedis? Id. serm. de prodit. Jud.

Hoc mysterium non à rapina tantum; verum & ab omni, vel tenui, inimicitia purum jubet esse

penitus: est enim pacis mysterium. Id. hom. 60. ad pop. Antioch.

Tantæ mensæ particeps fuisti: & cum omnium mansuetissimus esse, & Angelis par, deberes; omnium crudelissimus factus es. Sanguinem gustasti Dominicum; neque sic fratrem tuum agnoscis. Et quoniam dignus es venia? Id. in ep. 1. Corinth. c. 10. hom. 27.

Prædones falem eundem comedentes, prædones esse desinunt adversus eos, quorum victu usi fuerunt; mensâ illorum mores immutante: ut, qui feris immāiores essent, eos ovibus mansuetiores reddat. Ipsi autem ejusmodi mensa, ac cibi, participes, adversum nos mutuo armamur. Id. hom. 8. in ep. ad Rom.

Si munera nostra absque pace offerre non possumus; quanto magis & Christi corpus accipere, S. Hieronym. ep. 62. ad Theophilum.

Sicut Baptismus dicitur Sacramentum Fidei, quæ est Fundamentum spiritualis vitæ; ita Eucharistia dicitur Sacramentum Charitatis, quæ est vinculum perfectionis. S. Thomas 3. p. q. 73. a. 1. ad 3.

Inter mulierem divitem, & pauperem, diuturna erat discordia. Pauper pacem petebat. Die Paschæ Sacerdos divitem publicè à Communionem repulit, quia inimicitia erat publica. Confessione coactâ fidem fecit pacem. Post missam pauper gratias agit de pace; cui illa superbe respondit: credis me reconciliatam? mallem potius pendere. Quæ statim nigrissima mortua concidit, & hostia gutture fractò exivit; tamque diu mansit in aère, donec patenâ à Sacerdote recepta, Misera in foveam, ut canis, projecta. Summa Prædic. Eucharistia.

§. XXIII.

Imitare, quod sumis.

Ex Veteri.

Decorticatas virgas ideò Jacob ovibus bibentibus objecit, ut natæ similem in se varietatem effigiarent. Gen. 30. 37. Eodem ritu divinus Pastor sub Crucis, mortisque suæ memoria porrigit nobis potum vivifici calicis; ut similem in membris nostris mortificationem, Mundo, & vitii exhibeamus. Bæza l. 3. c. 8. §. 26.

Caput cum pedibus ejus vorabit. Ex. 12. 9. Pedes Agni vorare, est vestigia Humanitatis ejus amando, & imitando, perquirere. S. Gregorius hom. 22. in Evang.

Sanguis animalium vetitus. Levit. 7. 26. ne bestiarum mores cum sanguine attraherent. At modò jubet Sanguinem suum bibi Christus; ut vitam cœlestem suæ similem vivamus. Diez Conc. 1. in festo Corp. Chr.

Ex colligo duo ligna, ut ingrediar, & faciam illum mihi, & filio meo: ut comedamus, & moriamur. 3. Reg. 17. 12. O sanctitatis plena illatio! farinâ acceptâ duo ligna colligo, ut comedamus, & moriamur. Anfarinam duobus lignis præparatam sequitur mors necessariò? Theophanes apud Gretserum de Cruce tr. 2. orat. de Cruce. Ceterum farina, carnis Dominicæ, quâ nutritur, typum gestit. Duo

Duo ligna indicant illa duo ligna, ex quibus Crux. Cum ergo farinulam hanc Carnis Dominicæ, sub Crucis mysterio paratam, mandimus, nihil aliud nobis restat accommodatius, quam, manducemus, & moriamur. Hanc à nobis mortem mors ipsa petit Salvatoris Eucharisticò epulò representata. Baeza l. 3. c. 8. §. 26.

Quando federis, ut comedas cum principe. Prov. 23. 1. Septuag. addunt, *sciens, quoniam talia oportet te preparare.* q. d. in Eucharistia non tantum manducas Christum, sed & tu manducaris à Christo, ait S. Thomas. Non enim mutabis me in te; sed tu mutaberis in me, ait Christus D. per os S. Augustini. Fac ergo, ut teipsum ijs dotibus, & moribus, condias; ut sapidum de te epulum Christo exhibeas. Porro Christus in hoc convivio decem miracula nobis exhibet. Similia nos illi per gratiam ejus preparare oportet. I. Est transsubstantiatio panis, & vini: sic peccator penitens in hoc convivio se quasi transsubstantiet; ut, qui antè fuit carnalis, fiat spiritualis &c. Ut dicat: *vivo ego, jam non ego; vivit verò in me Christus.* Gal. 2. 20. II. Quod cum Corpore, & Sanguine Christi per concomitantiam ponatur simul ejus anima cum tota sua sanctitate; cum visione & amore beatifico. Rursum quòd ponatur unio hypostatica, ipsaque hypostasis verbi cum tota sua Deitate, & omnibus perfectionibus suis divinis. Sic & nos corpus, & animam, ejusque potentias, sensus interiores, & exteriores, cogitationes, operationes, intentiones, Christo offeramus, & consecremus; ut tota ferantur, & dirigantur in Christum, ejusque amorem, honorem, & laudem. III. Quòd Christus hic se summè humiliet: cum enim sit immensus, totum se claudit in parvula hostia, imò in quolibet hostiæ puncto. Disce conviva Christi ab ipso humiliari; soli DEO cupi patere virtutes tuas, & placere. Insuper Christus in multis Ecclesiis, præsertim in pagis, & locis desertis, latet absconditus, desertus, & incognitus: ita ut multis diebus, & fortè mensibus, lateat solus, nec ab ullo visitetur: quin & aeris corruptioni, mucò, & fordibus, exponatur; præsertim ubi negligentes, & irreligiosi, sunt sacerdotes. Ita & tu disce latere, & tolerare; si cum S. Alexio negligaris, vilipendaris, & in angulum Domus retrudaris. IV. Christus in Eucharistia est totus in tota hostia, & totus in quavis hostiæ parte: ita & tu totum te trade Christo in tota vita, & totum in qualibet vitæ parte, hora, & actione; totus in actione, & totus in contemplatione. V. Est in Eucharistia impassibilis: esto enim species panis gladio transfigatur, lædatur, comburatur; Christi tamen Corpus sub iis latens transfigi, lædi, comburi, imò tangi, nequit. S. Thomas in opusculo de impassibilitate. Tu, cum non possis esse impassibilis, esto tamen cum quadam impassibilitate patiens: id est, sic fortiter patere, ut videaris esse impassibilis. VI. Est Christus in Eucharistia insensibilis, tum passivè (nullò enim sensu percipi potest) tum activè: quia, ut docet S. Thomas, & ex eo Suarez, 3. p. q. 76. disp. 52. sect. 3. Christus in Eucharistia, eò quòd loco non coextendatur, sed quasi in punctum loci sit contractus; naturaliter non potest sentire, au-

dire, videre, astantes; imò nec seipsum: quia species vivivæ, cæteræque sensibiles, requirunt extensionem ad locum. Disce à Christo tuos sensus mortificare, fierique insensibilis: ut non nisi secundum mentem, & spiritum, vivas instar Christi, DEI, & Angelorum. Sensus enim trahunt ad concupiscentias; spiritus verò ad cælestia, & divina: sensus ad vitia, spiritus ad virtutes; sensus ad Infernum, spiritus ad paradysum. VII. Christus reliquas dotes gloriosi corporis tibi propinat; puram claritatem, subtilitatem: ita & tu præbe illi corpus, mentemque tuam puram, per castitatem; claram, per splendorem boni exempli; agilem, per fervorem; subtilem, per contemplationem. VIII. Christus potestatem consecrandi non uni, non decem, sed pluribus hominum millibus, adeoque omnibus Sacerdotibus, etiam impuris, &c. concessit; voluitque hanc indignitatem pati ad nostrum commodum; ut nobis ubique, & semper, hoc divinum sacrificium, etiam per indignos Sacerdotes, copiosè suppeteret; nec ob eorum malitiam nos tantò bonò frustraremur. Exhibe ergo tu vicissim Christo cor amplum, & amore latum; ut etiam inimicos tuos ames, iisque beneficia pro malefactis rependas. Esto enim ij hunc amorem non mereantur, cum tamen meretur Christus. IX. Corpus Christi in Eucharistia sine partium, membrorumque, commixtione, aut confusione: licet enim omnes simul in eodem puncto sint, nec locò, aerè ambiente, coextendantur; qualibet tamen retinet suum temperamentum, suam unionem, ordinem. Similiter & tu; licet in humili, parvoq; verseris officio, aut gradu; tamen in omnibus serva ordinem, & decorum: ut discretè, decorè, & prudenter, singula facias; Eccli. 33. 22. *in omnibus operibus tuis præcellens esto.* X. Christus in Eucharistia omnes totius orbis Christiani Fideles patit, sibi unit, & in corporat, ei; q; suum divinitatis spiritum impertit; ut jam non tam homines, quam dii quidam humani, ac homines divini, esse videantur. Imitare hanc immensam Christi charitatem, ut omnes, tam externos, quam domesticos, Europæos, & Indos; pauperes, ac divites; omnes in Christo unire, imò ipsi Christo, satagas. Ob hoc enim Eucharistiam instituit, ut sibi quasi Capiti omnes Fideles, totamque Ecclesiam, velut corpus, & membra, realiter, & substantialiter uniret, & incorporaret: ut omnia in omnibus sit, vivat, & agat Christus. Cornelius hic.

Panem otiosa non comedit. Prov. 31. 27. Cum sacrificium Dominici Corporis percipiens studet imitari actu, quod in ministerio celebrat; multum sollicita, nè indignè panem Domini comedendo, & calicem bibendo, judicium sibi manducet, & bibat. V. Beda hic.

Surrexi, ut aperirem Dilecto meo: manus mee distillerunt myrrham. Cant. 5. 5. S. Ambros. l. de Isaac c. 6. Surrexi, inquit, aperire. Et opera ejus, & facta, mortificata sunt Mundo. Talis enim debet esse anima, quæ Verbum est receptura; ut moriatur Mundo, & conspeliatur Christo. Sic enim Christus invenitur; & tale quærit hospitium. Baeza l. 5. c. 4. §. 2.

Pone me ut signaculum super cor tuum. Cant. 8. 6. & statim infert: *foris ut mors dilectio.* Guillelmus Abb. hic: imprime te mihi, quasi signaculo, per amorem fortiter inhaerendo; ut à me, quasi signaculo, formam accipias, & meâ subitâ expressione similitudinem trahas. Quanta fuerit impressio amoris, tanta erit expressio similitudinis.

EX NOVO.

Potestis bibere calicem &c. Matth. 20. 22. Bibetis calicem, non quidem ex vobis, qui facile respueretis; sed donò gratiæ meæ suò tempore. Unde in Cena dedit omnibus Apotolis de calice bibere; in signum, quòd omnes pro eo pati debent. Et nos, dum sumimus Cenam Dominicam, intelligamus, nos tantò Sacramentò ad exponendam vitam pro Christi gratia admoneri. Salmeron t. 4. p. 3. tr. 27.

Qui manducat me, et si vivet propter me. Jo. 6. 58. Periculosè non ostendis in vita, quas susceperis epulas: nam hoc tibi dat Christus D. signum Eucharistiæ dignè susceptæ: qui manducat me &c. Ista Deo conformis testatur, qualem cibum susceperis, & qualem te in susceptione præberis. Si nihil de Christo in te habitante ostendis in verbis, operibus, vitâ, moribus; cave, nè tantus cibum tibi in perditionem cedat. Job 20. 21. *Non remansit de cibo ejus, & propterea nihil permanebit de bonis ejus.* Guarricus l. 2. de Resurrect. nihil profusum ex illis retinens, non saporem in sermonibus, tanquam gustum in faucibus; non virtutem in moribus, tanquam succum in visceribus: sed dum statim totum per inania, vel scurrilia revomit, gratiam sibi in iram convertit. Hebr. 6. 7. 8. *terra saepe super se venientem bibens imbrem, & generans herbam opportunam illis, à quibus colitur; accipit benedictionem à Deo. Proferens autem spinas &c.* Et qualis tu terra es? quoties bibis cœlestem rorem sanguinis divini? si nihilominus sterilis maneat, spinas proferas, maledictio proximi est. S. Macarius hom. 12. Moyses Ex. 24. 18. cum quadragesima diebus jejunasset, fortior omnibus descendit: siquidem aiebatur à Deo; & Corpus ejus aliò cibo cœlesti regebatur; & gloria Deilucebat in facie. Baeza t. 3. l. 14. c. 10. § 34.

EX PATRIBUS.

Ut in nobis Sacramentum Dominicæ Passionis non sit otiosum, debemus imitari, quod sumimus; & prædicare cæteris, quod veneramus. S. Gregorius moral. l. 13. c. 8.

Libamenta Corporis, & sanguinis sui prior in hac mensa ponit; ac deinde imitationem suæ Passionis pro compensatione multum dignanter resumat. Petrus Cellens. l. de panib. c. 9.

In Sacramento Christi ei uniri debemus conformitate Passionis. Nihil sic adversatur Passionis Christi, ut voluptas; & nihil sic ejus unioni, ut fornicariæ societatis unitas. Algerus l. 1. de Euchar. c. 22.

§. XXIV.

Eucharistiam sume cum memoria Passionis.

Requiescite sub arbore, ponamq; buccellam panis &c. Gen. 18. 4. 5. Sub arbore Crucis requiesce Eucharistiæ panem comesturus. Sub

umbra illius, quem desideraveram, sedi; & fructus ejus dulcis gutturi meo. Cant. 2. 3. Novarinus Agn. Euchar.

Cum lactuosis agris bibis. Ex. 12. 8. Quis est, qui agnum alium cum lactuosis manducat? qui Christum in cruce passum dolenter cogitat, & innocenter vivendo se castigat. Thomas Kemp. conc. 32.

Tenentes baculos in manibus. ib. v. 11. Tertium est memoria Dominicæ crucis. Et hoc est, tenere baculos in manibus. Guillelmus Pepinus in c. 12. Ex. Nos de Cruce Domini pascimur, quia Corpus ipsius manducamus. S. Augustin. in Pl. 100.

Inungi buccellam tuam in aceto. Ruth. 2. 14. id est, in commemoratione Passionis Christi. Hugo Carenf. hic.

Cumq; venisset, & sedisset subter unam juniperum &c. 3. Reg. 19. 5. Surgite, postquam scieritis, qui manducatis panem doloris, ait David Pl. 126. 2. Eucharistia panis doloris est, tum nostri, tum sui. Nam, in qua nocte tradebatur Dominus. 1. Cor. 11. 23. Fermentatus est panis iste, quem Elias manducare non potuit, nisi subter unam juniperum spinis horrescentem. Cant. 2. 2. *ficus lilium inter spinas.* Noctu decidebat panis Angelorum; inter arumarum tenebras coalescit panis doloris; manna in arenti eremo cecidit. Corpus suum Dominus ex frumento conficere voluit, quod aristarum asperitate vallatur; & excuti stipulis nequit, quin levissimè proceratur. Itaque quoque vinum elegit ad sanguinis inaugurationem; quod, nisi calcetur, & comprimat, non manat. Oliva l. 3. Strom. §. surgite postquam federitis.

Virga tua, & baculus tuus, ipsa me consolata sunt. Pl. 22. 4. Per baculum Crucem intelligit Hugo Carenf. hic. Quid sequitur? *parasti in conspectu meo mensam &c.* Crucem meditare ad mensam Eucharisticam accessura. Novarinus Agn. Euch. S. Basilii hic: haud procul à seopo aberravit quis, si saluiteram Crucem his nominibus insigniverit.

Fasciculus myrrhæ. Cant. 1. 12. primò Dilectus dicitur; deinde *botrus Cyprî.* v. 13. quia meditatio Passionis, & amaritudinem Christi, preparatio est ad dignè recipiendum sanctissimum Sacramentum. de Ponte hic.

Sub umbra illius &c. Cant. 2. 3. habes in his verbis desideraveram, sedi, fructuosum modum communicandi; ut cum fame, & siti accedas. *Sub umbra sedi;* docet quietam contemplationem Crucifixi. Præ omnibus autem pensanda immensa Christi charitas; qui arbor mali pro nobis fieri voluit, ut noster esset cibus, & potus. Nam cum malus, & poma, symbolum sunt ejus amoris; nullibi Christus magis gerit munus mali, quam in hoc Sacramento. de Pontehic.

Qui comeditis agnum de grege, & vitulos de medio armenti, & nihil patiebantur super contritione Joseph. Amos 6. 4. 5. 6. Tota beatitudo vestra est, ingredi pompaticè domum Domini; comedere agnum, & nihil patimini super contritionem Joseph. Verè enim non compatimini, neque compassione charitatis pascimini in contemplatione mysteriorum, quæ

quæ vidistis; seu quæ in altari commemoratis; nihilque omnino patimini super contritionem dicentis: hoc quotiescunque feceritis, in mei memoriam facietis. 1. Cor. 11. 25. Rupertus l. 6. in Joan.

Quotiescumq; manducabitis panem hunc, mortem Domini annuntiabitis. 1. Cor. 11. 26. Cluniacensis: quare mortem Domini? quare non similiter dixisti, ô Apostole, Incarnationem, Nativitatem, Resurrectionem Domini? quare illa, quæ gloriosa videntur, dimisisti? & quod erat ignominiosius, elegisti? ut ostenderem, inquit, istud opus ejus præponderare omnibus operibus ejus.

§. XXV.

Eucharistiam sume cum memoria mortis, & desiderio cæli.

Immolabit cum universa multitudo ad vesperam. Ex. 12. 6. Car tantum sacrificium non præcipitur fieri manè, vel meridie; sed ad vesperam. Erat typus Eucharistiæ, & celebrabatur occasu solis ante oculos positò: ut inde homo occasus sui, & mortis suæ, memor, totus à terrenis abalienatus, & in DEum immerfus, dignè se præparet ad tantam mensam. S. Bernardinus tom. 4. f. 39. p. 2. horâ vespertinâ comedendus est agnus, in quo sol declinat, & tendit ad occasum. Quod significat, quòd tu debes cogitare de hora vespertina, scilicet de tua morte; & depone- re vanitates: quia, si non deponas ista, non poteris capere Corpus Christi. Sylveira in Matth. 6. q. 15. Guillelmus Pepinus hic: Notandum, quod per hoc instruimur, qualiter debeamus accedere ad Sacramentum altaris, & ipsum suscipere; signanter cum appropinquet in nobis nox mortis.

Comedetis festinanter. Ib. Causa hujus cærimonie est, ad ostendendam festinationem comedendi; quòd statim post cibum sumptum recessuri erant. 4. Reg. 4. 29. jussit Eliseus puero suo Giezi citò ire ad suscitandum filium Sunamitis: *accinge lumbos tuos & vade.* Luc. 12. 35, *Sine lumbi vestri præcincti. confestim aperiant ei.* v. 36. Fiebat hoc, ad commemorandum Judæos, ut omnia parata haberent, quando comederent, ad recedendum: cum tantâ celeritas eis ostenderetur, ut etiam comedendo deberent habere apparatus itineris. Novarinus Agn. Euch. Comedat festinanter, id est, ad solemnitatem patriæ cælestis anhelet. S. Gregor. hom. 22. in Evang.

Reves vestros accingeris, & calceamenta habebis in pedibus. Ex. 12. 11. Nemo eorum, qui hoc Paschate vescuntur, ad Ægyptum respiciat; sed ad cælum, ad cælestem Jerusalem. Propterea præcinctus, propterea calceatus comedis: ut dicas, quamprimum hõc Paschate vesci cœperis, peregrinandum tibi, iterque faciendum esse. S. Chrysost in ep. ad Ephes. f. 23.

Tenentes baculos in manibus. Ex. 12. 11. Abulen. in c. 26. Matth. q. 33. jubere, quòd comedendo tenerent in manibus baculos, erat, acsi diceretur: tam citò recessuri estis post cibum sumptum, quòd neque vocabit vobis baculos accipere. Guillelmus Pepinus in c. 12. Ex. debent

tenere baculos in manibus, id est, proficentes se peregrinos in hoc Mundo.

En colligo duo ligna, ut ingrediar, & faciam illico, mihi; & filio meo, ut comedamus, & moriamur. 3. Reg. 17. 12. Si scis, te illico morituram, cur de parando pane fatagis? In pane viduæ Eucharistica cœna figuratur; ad quam pergere oportet horâ cœnæ, id est, horâ mortis. Vis comedere ut vivas? sic comede, acsi ad mortem post epulum tibi sit properandum. Escobar tr. 6. Parab. Chr. f. 3. Obs. 2.

Statue cultrum in gutture tuo. Prov. 23. 2. Itâ communicare debes, acsi culter in faucibus tuis positus esset; acsi communicando tibi moriendum esset. Stella Meditat. 33.

Nunc dimitte. Luc. 2. 29. Cur dicit dimitte, non mori? Cum JESum contempletur, & manibus tenet, mors siletur; & mutato verbo vocatur dimissio, seu migratio: quia ad JESU præsentiam nulla mors, nec illius sentitur angustia. S. Ambros. hic: qui vult dimitte, accipiat in manibus Verbum Dei, contempletur velut quibusdam fidei brachiis. Tunc dimittetur, ut non videat mortem; quia viderit vitam, secundò: *nunc dimitte*: id est, hac horâ, hõc punctò, jube me mori, & ab hac vita migrare. Ubi primum Christum accepit; de morte mox incipit cogitare: ut exemplò suò nos doceat, quòd sacram mensam accedens itâ debeat se parare, ac mundare; acsi illicò è vita esset migraturus. Sylveira hic.

Recumbe in novissimo loco. Luc. 14. 10. Novissimus locus mors est. S. Bernardinus t. 4. f. 19. Nuptiæ hæ, juxta Bedam, Bonav. Hugo &c. est mensa Eucharistica: in ea recumbe novissimò locò, id est, consideratione mortis. Sylveira in Luc. 14.

Misit servum suum horâ cœnæ dicere invitatis. Luc. 14. 17. Hora cœnæ hora mortis est. Tunc enim dignè Eucharisticæ cœnæ assistant invitati; cum itâ dispositi accedunt, acsi mox è vita essent discessuri. Escobar t. 6. Parab. Chr. f. 3. Obs. 2.

§. XXVI.

Quid post Eucharistia sumptionem agendum?

Ex Veteri.

Postea transibitis. Gen. 18. 5. Convivium Abrahæ, figura Eucharistiæ. Convivium enim hoc ad id ordinatur: ut, resumptis viribus, ulterius progrediamur; & transeamus à terrenis ad cælestia; à temporalibus ad aeterna. de Ponte in Cant. 1. Exh. 8. §. 2.

Præcepit, ut egerentur cuncti foras &c. Gen. 45. 1. Ubi Joseph fratres suos agnovit, cunctos Ægyptios ex aula facessere jussit, ut clam fratres suos amplexaretur, iisque se manifestaret, JESUS verus Joseph in aula pectoris tui latet; nisi solus-soli, manifestari renuit. Dic igitur cum Bernardo: manete foris cogitationes mex, & occupationes externæ; subinde vos recipiam, ubi cum sponso meo amoris negotia confecerò. Conchilium unionis matrem, ajunt, ubi matutini roris stillas concepit, continuo valvulas concludere: non modò ut eas ab omnibus alluentis maris fœcibus, & sale, tueatur; verum etiam, ut divite illò unionis germine, quod è cælo ac-

cepit, tacite gaudeat, & secunda fruatur. Haud aliter Diva Virgo, *Halma*, abscondita, Verbum DEI roantibus caelis, desuper, casus concludit visceribus; & in secreto cordis sui tantò bonò fruens, sibi gratulabatur: *magnificat anima mea Dominum*. Luc. 1. 46. Doultreman l. 1. c. 4.

Legitur 1. Reg. 1. 18. quòd Anna, mater futura Samuelis, *comedit*; & *vultus ejus sunt amplius in diversa mutati*. Timeant, qui post hunc cibum mutabiliores effecti: Gerson tr. 9. sup. Magnif.

Surge, comede grandis tibi restat via. 3. Reg. 19. 5. &c. Longò itinere fatigatus Elias se umbrae arboris, & somno commendavit. Et ecce Angelus, soporatum excitans, panem obtulit illi: quò refeclus se iterum inclinat, & rursus obdormivit. Vix oculos clauserat, & angelus instat: *surge &c.* Quorsum hæc? nonne salutare est viatori à prandio dormire? cur eum excitas? Sanè is erat panis, post quem prillino somno incumbere lethale foret. S. Paschas. l. de Corp. & sang. D. c. 10. idcirco & nostra ad panem percipiendum paranda sunt corda, ut tali epulò refecli ad altiora in fortitudine transeamus. Nemo itaque dignè accipit, nisi qui transit. O quoties re somnò vitiorum sepultum angelicæ voces excitârunt; excitatoque paulisper obtulerunt hunc divinum panem; sed vix à sacro ferculo discedis; & rursus obdormis, ut antea. Baeza l. 3. c. 8. §. 31.

Ecce ego, mitte me. If. 6. 8. Isaias calculò ignitò tactus, figurâ Eucharistiæ, cum DEus diceret, *quem mittam?* promptè ait: *ecce ego*. Excusante se Jeremiâ 1. 6. *a a a. Domine nescio loqui*. Sic, ait nobilis author, qui dignè sumit Eucharistiã, eaq̃ mundatur, & inflammat; statim se, omniaque sua, DEO offert, cum magna animi promptitudine ad agendum, quidquid præceperit; & ad exequendum, quidquid ordinaverit. Novarinus agn. Euch.

Ex Novo.

Per aliam viam reversi sunt in regionem suam. Matth. 2. 12. Bethlehem domus panis interpretatur: ipse namque est, qui ait, *ego sum panis vivus, qui de celo descendit*. S. Gregorius M. hom. 8. in Evang. Qui Eucharisticò cibo alitur, manna debet fieri; & ad quodcunque velit, converti. Naxera in appendic. de Euchar. §. 2.

Orate, ut non intretis in tentationem. Matth. 26. 41. Quoties dormivit Petrus, nullâ ei de impendente ruinâ injectâ religione? post esum verò agni, ad orationem egressum, & soporatum, non tentatio modo concussit, sed casus evertit. Oliva l. 2. Strom. hic.

Hymnò dictò exierunt in montem olivarum. Marci 14. 16. Postquam Christus sacrâ synaxi recreavit Apostolos.

Posuit in monumento. Marci 15. 46. Accipiamus Corpus Jesu per communionem, & collocemus in monumento exciso ex petra; hoc est, in anima memori, quæ DEum non obliviscatur. Theophylactus hic.

Cum ergo accepisset buccellam, exivit

continuo: erat autem nox. Jo. 13. 30. Tunc ut credo, diabolus, nè morando locus penitentiæ detur, & quasi à tumultu mentem suam, restitutus cogitans, homo eripiat; hæc de causa festinat, ac impellit. S. Cyrillus Alex. l. 9. in Jo. c. 19. Est & hoc contra eos, qui post Communionem continuo templo exeunt. Sylveira in Jo. 6. q. 12. Quando ultimæ Cœnæ communicavit Judas, nocte illâ postremâ; cæteris omnibus recumbentibus, ipse se proripiens excessit. Illum imitatur & isti, qui ante ultimam gratiarum actionem discedunt. Nisi enim exiisset ille, proditor factus non esset. S. Chrysof. hom. de baptismo Christi.

Surgite, eamus hinc. Jo. 14. 31. Surgite, qui sedistis, qui manducastis panem doloris; Corpus scilicet meum de proximo immolandum pro vobis. Surgite propere: quia illum panem vivum manducastis, qui dolores pro peccatis omnium à die conceptionis suæ in corde portavit; & dolore sensibili confixus in cruce dolebit. Surgite animâ vigilantî in promptitudine Spiritus. Surgite; mentes vestras ad superna erigite. Contemplamini magnò intuitu, quid egi, quid sim acturus, pro redemptione generis humani. Eamus hinc, ubi accepistis panem cœlestem ad confortationem infirmitatis vestre: non enim iterum tabescere decet ois spiritualmente confortatum. Simon Cast. l. 12. c. 6.

Ab illa mensa, tanquam leones ignem spirantes, surgamus diabolo formidolosi. S. Chrysof. hom. 45. in Joan. 6.

Si affectionem ibi nullam habuit anima, recogitet signum esse infirmitatis, vel mortis. Ignem posuit in sinu, & calorem non sentit? mel posuit in ore, & dulcedinem non percepit. S. Bonavent. de prepar. ad Missam apud Sylveira in Joan. 6. q. 9.

Quoties S. Francisca Romana communicabat, ita Sponsi præsentia disfluebat; ut avulla à sensibus extra se asportata raperetur; tamque suavem inusitai odoris fragrantiam eò loco, ubi Sacramentum acceperat, exhalaret; ut, qui præsentem aderant, tam hybernò, quam æstivò, tempore, locum recentibus rosis, ac lilii, de industria litatum crederent. Doultreman l. 1. c. 4.

V. Maria de Maillaco vidua ante Eucharistiæ sumptionem ex carnis mortificatione pallida, & quasi mortua; post, velut rosa, ejus facies rubescebat. Bolland. 28. Martij.

§. XXVII.

Eucharistiã frequenter sume, non differ.

Pones super mensam Panes propositionis in conspectu meo semper. Ex 25. 30. Hoc argumentum est: Panem Eucharisticum frequenter sumendum; nec enim Sacra mensa patet, ut manum parèe admoveas. S. Chrysof. hom. 60. ad pop. unus sit nobis dolor, hæc escâ privati Velloso in Judith. 5. Paræn. 33.

Non possum solus sustinere omnem hunc populum, quia gravis est mihi. Num. 11. 14. Dixit Moyses, postquam populus manna fastidisset. Nimirum tunc maxime sentitur onus, & gravis subditorum cura fit, cum cœlestia fastidit; & Eucharisticas delicias sæculi voluptatibus postponit. Novarinus Agn. Euch.

Ambu.

Ambulavit in fortitudine cibi illius quadraginta diebus, & quadraginta noctibus usque, ad montem Dei Oreb. 3. Reg. 19. 8. Nec ulterius progressus est, sed ibi manit, ubi ad mortem non inveniretur. Sed cur in cibo secundo sumptō sic ambulavit? cur non similiter post primum? v. 6. nonne cibum idem erat? & ab eodem angelo allatus? & ejusdem virtutis? Rabbanus: Elias bis passus exprimit nostræ naturæ infirmitatem; quibus non sufficit simplex passus, quatenus ad superna valeamus ascendere. Vis homo mentis metus ponere? vis non timere? non solum semel, sed & bis, & ter, & sæpe, dapibus Salvatoris vescere. Bæza t. 3. l. 14. c. 10. §. 35.

Divites egerunt, & esurierunt. Psalm. 33. 11. Quando egerit divites? quando fidem non habent rectam. Quando esuriunt? quando minimè Domini corpore satiantur. Cassiodorus hic.

Comedite amici &c. Cant. 5. 1. Quicumque estis operibus fratres mei, corpus meum comedite, & sanguinem bibite meum. Deinde inebriamini præ lætitiâ; & propter ebrietatem stupore percussit, omnino Mundi sollicitudinem obliviscimini. B. Theodoretus l. 3. in Cant.

Accipite. Matth. 26. 26. 27. comedite, bibite. Fecit Assverus convivium sumptuosissimum. Eph. 1. 3. fecit & Christus convivium omnium, quæ cogitari possunt, pretiosissimum; quando seipsum alendis animabus in cibum, & potum dedit. De Assveritamen convivio Scriptura loquitur v. 8. nec eras, qui nolentes cogere ad bibendum. Christus verò mandat, ut bibant; adeoque præcepto opus habuit, ut vel divinas illius epulas homo fumeret. Didacus Nisfen. D. 2. Quadr. §. 2.

Nunquam dedisti mihi hædum. Luc. 15. 19. Itaque queritur senior filius, eò ipso tempore, quò munificum agitur convivium, & vitulus saginatus apponitur. Cur ex illo nihil accipit? an id effecit parcitas patris? Absit. Causa fuit ipse filius; noluit intrare, & potius voluit foris manere. Divinæ mensæ largitas in promptu est: tu illa te privas, quia non vis intrare; quia non accedis. Psalm. 35. 10. apud te est fons vitæ. Dei domus ubertas, & divinarum torrens voluptatum: ideo nos implet, quoniam apud Dominum est fons vitæ. Si quis aliò divertat, vitæ fontem non inveniet; sed famem, & ariditatem. S. August. tr. 25. in Jo. quoniam apud te est fons vitæ, & non apud nos; Ideo intrare debemus, ut vivamus. Bæza t. 2. l. 14. c. 10. §. 10.

Qui manducat hunc panem, vivet in æternum. Joan. 6. 59. Vix fieri potest, ut pereat; qui frequens est in Eucharistia suscipienda. Notanter dixit, æternandum esse illum, qui manducat. Non qui aliquando manducat, nec cessat, sed frequens est, & continuus tantum conviva epuli. Bæza t. 3. l. 14. cap. 10. §. 35.

Ex Patribus, & aliis.

Accipe quotidie, quod quotidie tibi prodest. Sic vive, ut quotidie merearis accipere. Qui non meretur quotidie accipere, non meretur post annum accipere. S. Ambrosi. l. 5. c. 4. de Sacramentis.

Miserere anima tuæ placens Deo. Eccl. 30. Mendicat à te anima tua: redi ad conscientiam tuam, - & ibi invenis Mendicantem animam tuam. Invenis egentem, invenis pauperem, &c. Anima tua vescatur, nè fame pereat. Da illi panem. Quem panem? ipse tecum loquitur. Tu, si audires, & intelligeres, & crederes Domino; ipse tibi diceret: ego sum panis vivus, qui descendit de celo. S. August. l. 30. de Verb. Dom.

Sunt, qui arbitrantur, hoc esse poenitentiam, si abstineant à Sacramentis cœlestibus. Hi faviores in se iudices sunt, qui poenam præscribunt sibi, declinant remedia. Objectioni de spirituali Communionem responderet Gilbertus l. 32. in Cant. bonum quidem, desiderare Dominum; sed habere, & frui, melius. Et cum non habes, bonum est mendicare; sed melius manducare. Si enim potes absentem amare, quanto magis cum adest. Ah pereat illa diffidens reverentia; quæ, sub specie Christi honorandi, illi negat obsequium, quam ille tantopere concupivit. Oliva t. 1. conc. 12.

Quantam in se credis habere dulcedinem sanguinem Filij hominis Jesu Christi? ecce sicut irracionales bestia sanguinem hominis: & non sicut ego sanguinem Filij Dei? Bestia quanto plus gustaverint, tanto plus sitiunt sanguinem humanum: & ego fastidiam sanguinem Dei, & hominis, benigni Jesu? S. Bernardus tr. de Pass. Dom. c. 33.

In preceptione Corporis, & Sanguinis Domini magna nobis adhibenda discretio. Cavendum est enim, nè, si nimium differatur, mortis periculum incurrat. Innocentius P. III. c. 42. de sacro altar. myst.

Non parè prandendum ubi cibum invenis DEUM. Petrus Cell. l. de panib. cap. 2.

Si Christus præcepisset nobis recipere venenum amore sui, facere deberemus: & præcepto recipere Corpus suum, & non facimus. S. Vincentius Ferrer.

Zachæus recepit Christum gaudens in domum suam; in quo ejus charitas commendatur. Legimus etiam, quòd Centurio dixit Christo: non sum dignus &c. in quo commendatur reverentia. Quia tamen amor in se præfertur timori; commendabilis esse videtur, quòd aliquis frequentius sumat, quàm quòd rarius. S. Thomas in ep. 1. ad Corinth.

Qui ad Eucharistiam nolunt accedere, nisi sint actualiter devoti, & fervidi; similiter agunt, quasi frigidus nolit ad ignem proximare, nisi prius calidus sit. Gerson tr. 9. Sup. Magnif. Si te retrahit indignitas tua, major alliciat considerata dignatio sua, charitas, misericordia, mititas, atque benignitas. Egrotus an non agit stultissime,

mè, cui tantum displicet deformitas ægritudinis suæ; quod aspectum, vel adventum, horret mendicantis manûs alienæ; dum medicus invitat, offert, provocat, astat, ut suscipiatur, & sanetur. Id. ib.

Illud moneo, ut Eucharistiæ Sacramentum sæpius frequentis: hoc enim præcipuum adjumentum est ad sistendum illum frequentem ad peccandum lapsum. Clarius l. 1. or. 1.

§. XXVIII.

Communio menstrua.

In Calendis autem & Num. 28. 11. Cur Deus instituit Neomeniam? Nota: Calendæ erant prima dies mensis, quæ & Neomenia, sive Novilunium dicitur. Prima causa: ad recolendum beneficium gubernationis divinæ. Sicut enim Sabbatho celebrabant Hebræi memoriam Creationis; ita Neomeniâ gubernationis divinæ. Secunda: ut Hebræi primitias tam temporis, & mensum; quam frugum, Deo dependerent. Tertia: ut Deo per sacrificia, & preces, decursum totius mensis faustum, & salutarem, ipsò ejus initio peterent, & impetrarent. Quarta: ad Legem Dei, & cæta, quæ illò mense agenda erant, in tabernaculo audiendum. Hac de causa & apud Romanos in Kalendis populus confluebat urbem: ut quisque disceret, & intelligeret, quid eò mense in divinis, humanisque rebus, faciendum incumberet. Hac commodè applica primæ Dominicæ mensis, quâ Christiani religiosiores solent spiritum innovare, confiteri, communicare, Deo pro beneficijs mense elapsò acceptis gratias agere; eique auspicia mensis, totumque mentem offerre, & prospera in eo petere. Cornelius hic.

Quod fructum suum dabit in tempore suo. Pl. 1. 3. scilicet in Cæna mystica. Arcones in Il. 3. v. 6. Discursu. 5. Per lignum Eucharistiæ in intelligunt S. Paschal. l. de Corp. & Sangu. D. c. 9. Chrysoft. hom. de pœnit. Rupert. Beda.

Per singulos menses offerat primitiva. Ezech. 47. 12. Sept. de novitate sua primitiva dabunt. S. Hieron. fructus ejus in renovatione sui primitiva dabit. Applica communioni menstruæ. Communicantibus apta verba Pl. 91. 13. *justus ut palma florebit.* Germina palmæ ad annum inventum aptabant Ægyptij, teste Horò Apolline l. 1. c. 3. Aliter quoque annum indicantes, palmam pingunt: quòd arbor hæc sola ex omnibus ad singulos Lunæ ortus singulos etiam ramos procreet; ita ut duodecim ramorum productione annus expleatur. Arcones in Il. 3. v. 6. Disc. 5.

Lignum vite asserens fructus duodecim per menses singulos. Apoc. 22. 2.

§. XXIX.

Communio menstrua est motivum fugiendi peccata.

Come, quod moveretur, & vivis, eris vobis in cibum. Gen. 9. 3. Ante diluvium non legitur carnis esus permissus, sed post diluvium. Gennadius in Catena: a diluvio ma-

jori usus est liberalitate: ut sic homines afficeret, ut majores culpas vitarent. S. Albertus serm. 12. de Euchar. notandum est, quòd cum irrationalis creatura, scilicet panis, per Verbum Dei & spiritum ejus, in melius convertitur; quanta sit peccatoris duritia, qui multis verbis, & Spiritus S. circa se operationibus, ad conversionem non reducitur.

Præcepit Deus Moysi Ex. 16. 33. ex manna implere Gomor, & custodire in futuras generationes; posuitque illud Aaron in tabernaculo reservandum. Nota manna simul cum Legis tabulis. Hebr. 9. 4. asseratum fuisse; quia manna eximium erat beneficium, quod ad gratitudinem obligat. Adest ergo juxta manna Lex, ut eam observent Hebræi, tanti beneficii obstricti memoria. de Castillo Illat. 90.

Bis Hebræi carnes cupiere; semel cum exierunt ex Ægypto. Ex. 16. 3. semel post acceptum manna. Primâ vice, licet contra Deum, & Moysen, murmuraverint, non eos tamen punivit, DEUS, ut notat S. Cyrillus l. 3. in Joan. c. 34. sed eis liberaliter dedit, quod postulabant. At verò, postquam manna exhibuit Pl. 77. 30. *ad hoc esca eorum erant in ore ipsorum; & via Dei ascendit super eos;* percussique sunt plaga magna. Quia non semel verum manna gustavit, magis punietur ob carnales voluptates, quam qui nunquam. Novarinus Agn. Euch.

In omnibus his peccaverunt adbus. Pl. 77. 32. Israelitarum peccatum post acceptum manna his verbis exaggerat regius psaltes. Postquam Angelicò cibo pasci, protecti, roborati &c. Novarinus Agn. Euch.

§. XXX.

Communio est motivum virtutum, sanctitatis &c.

Sicut autem minor est numerus, ut sufficere possit ad vestendum aenum, assumet vicinum suum. Ex. 12. 4. Theodoretus hic: hoc præcepit Deus, ut erga pauperes misericordiam eos doceret. Die Jovis Sancto pauperibus, & captivis beneficit. Novarinus Agn. Euch.

Comedatis festinanter. ib. Quò ostendit, nè segnis, aut remissus, in operando appareat is, qui Christi particeps factus sit; sed diligentiam, & ardentem sedulitatem in ijs, quæ putet sibi profutura, adhibeat. Cyrillus Alex. lib. Glaphyror. in Ex. 2.

Qui manducas me, & ipse vivet propter me. Jo. 6. 58. Id est, ad honorem, & gloriam meam, ordinabit vitam suam. Dionysius Carthus. hic

Miscellanea.

Sequimini, sitis inter vos, & arcum, spazium cubitorum duum millum. Jos. 3. 3. 4. Cur tam à longè? propter reverentiam Arca, inquit Lyranus.

Erant autem lampades copiose in Cænaculo. Act. 20. 8. Cur tanta lampadarum copia hic memoratur? cum de illis nulla fiat mentio, quando Petrus venit in domum Mariæ Marci Act. 12. 12. Resp. aderat ibi divinæ Eucharistiæ Sacramentum, ut patet ex v. 7. *ad frangendum*

dum panem. Syr. & Aug. ep. 86. *Eucharisti-*
am. Sylveira hic. q. 2.

Ipse JESUS conviva, & convivium; ipse
comedens, & qui comeditur. S. Hieronymus
ep. 150.

Accedens ad Communionem, non expan-
sis manuum volis accede, neque cum disjunctis
digitis; sed finitram, velut sedem quandam sub-

jicias dexteræ, quæ tantum Regem susceptu-
ra est; & concavâ manu suscipe Corpus Chri-
sti, dicens Amen. S. Cyrill. Jerof. Catech. my-
stag. 5.

B. Angela de Fulgino vidit Christum
in Eucharistia cum societate Thronorum. In
vita.

TITULUS X. EXAMEN CONSCIENTIÆ GENERALE.

§. I.

Symbola, & Similitudines.

Collegit ergo in agro usque ad vesse-
ram; & quæ colligerat, virgâ ca-
dens, & excutiens, invenit hordei-
ves modios. Ruth. 2. 17. Quid hoc sibi vult?
quàm te monere constantiæ in bonis tuis exerci-
tius, usque ad finem diei, totius scilicet vitæ te-
nendæ; instituendo semper vesperi de eis exa-
men. de Ponte de perfect. Christiani hom. tr. 2.
c. 11. §. 2.

Consideravit semitas domus sua. Prov.
31. 27. *Vatablus: speculatur statum domus*
sua. S. Greg. 35. moral. c. 15. per hanc consi-
derationem semitarum, id est, actionem, accipit
examen conscientiæ: semitas, inquit, domus suæ
considerat: quia cunctas conscientiæ suæ cogita-
tiones subtiliter investigat.

Tempus putationis advenit. Cant. 2.
12. *Sept. tempus sectionis.* Oportet quoti-
die certum designare tempus, ad putandos om-
nes defectus illò die commissos; tunc tibi dicito:
tempus putationis advenit; examinando dis-
trictè, quid cogitaveris? dixeris? feceris? de Pon-
te in Cant. hic Exh. 19 §. 4.

Manus mea stillaverunt myrrham &c.
Cant. 5. 5. Tunc manus sponsi myrrham sul-
laverunt, & digiti, pleni sunt myrrhâ electâ; cum
non modò promiscuè bona agimus, sed cum sin-
gulas actiones nostras, dictaque ac facta omnia, si-
gillatim recensemus, diligentissimeque discuti-
mus. Philo Carpathius hic.

Prius sedens computat. Luc. 14. 28. Se-
dere illud, est considerare intrâ se secreta consci-
entiæ suæ. *Sedebit solitarius, & tacebit.*
Threnor. 3. 28. Computare, est prævidere
per sollicitam considerationem. Unde Glossa:
omne, quod agimus, prævenire per studium con-
siderationis debemus. S. Bonav. in Luc.

In se reversus. Luc. 15. 17. Extra se ive-
rat, qui ad se revertebatur. *Redite pravari-
tores ad cor.* Redi ad cor, qui per compun-
tionem malè actorum in seipso reviviscit, & di-
scutit conscientiam suam: quia propriâ volunta-
te suâ, atque perversâ recessit à Deo; & poenam,
quam justè meretur, agnoscit. Simon
de Cassia l. 8. hic.

§. II.

Motiva Examen faciendi.

Indicabo tibi, ô homo, quid sit bonum utiq;
facere judicium. Michæ 6. 8. Revertere
ad te, ô homo. In te quare accusationem, in te
quare defensionem, in te quare judicium; imò
tu esto accusator, & defensor, & judex. S. Ful-
gentius, hic.

An non codicem domi habes, in quo quoti-
dianas rationes scribas? habe item codicem in
conscientia, & quotidiana peccata scribe. Verbi
gratiâ: cum in lecto tuo jaces, nec quisquam est,
qui tibi negotium facessat; antequam somnus
obrepas, libellum in medium produc, & peccata
tua tecum reputa, dicens apud teipsum: nunquid
hodiernò die, vel sermone, vel opere, peccavi?
S. Chrylost. in Ps. 50.

Rationarium nobis faciamus eorum, quæ
accipimus, & quæ expendimus; quidnam utiliter,
& bene locuti simus; & quod otiosum verbum
protulerimus. Sanct. Chrylost. t. 1. hom. 4. in
Gen.

Scrutemur suam quisque conscientiam, & ra-
tionem examinemus; & consideremus, quid in
hac hebdomade probè actum sit? quid in aliâ? &
quale augmentum fecerimus ad sequentem? quas
in nobis affectiones correxerimus? Id. t. 1. hom.
11. in Gen.

Cum in lectum, hoc est, ad tranquillum
portum, te conjecisti, nec ullus est, qui tibi mo-
lestiam exhibeat; dic cordi tuo, atque animæ tuæ:
exegimus hodiernam diem, ô anima! quid boni
fecimus? aut quid mali admisimus? ac ge-
hennæ recordare: ut metu affectus bonum au-
geas; malum autem de medio tollas. Id. in
Psal. 50.

Negotiator Sæcularis damna, & lucra, quo-
tidie computat; & si quidem damna perpeffus
fuerit, ea refarcire sollicitè studet. Sic etiam tu
charissime serio facias, ac cures. Diebus singu-
lis vespere, & manè, diligenter considera, quò
pactò sese habeat negotiatio tua, ac mercimoni-
ratio. Et vespere quidem ingressus cubiculum
cordis tui, examina temetipsum, ac dicito: putâ-
ne hodie Deum in aliquo exacerbavi? nunquid
verba otiosa protuli? &c. S. Ephrem. serm. de
vita religiosa.

Redi